

KATEGORIPLAN

ENTREPRENAD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

1.0	SAMMANFATTNING	4
2.0	INLEDNING	5
2.1	BAKGRUND	5
2.2	SYFTE	5
2.3	PROCESSER KOPPLADE TILL UPPHANDLING OCH INKÖP	6
3.0	METOD	7
3.1	KATEGORITRÄD	7
3.2	ARBETSSÄTT	7
4.0	KATEGORIPLAN FÖR ENTREPRENAD	9
4.1	EFFEKTMÅL	9
4.2	KATEGORIDEFINITION	10
4.3	AVGRÄNSNINGAR	10
5.0	NULÄGESANALYS	10
5.1	INTERN ANALYS	10
5.1.1	SPENDANALYS	10
5.1.2	AVTALSSTATUS	12
5.1.3	TEKNISKA KONSULTER	14
5.1.4	OBJEKTSPECIFIKA ENTREPRENADUPPHANDLINGAR	15
5.1.5	STRATEGISKA AVTAL SOM HAR EN DIREKT KOPPLING TILL KOMMUNINVÅNARNA	15
5.1.6	MALLAR FÖR UPPHANDLINGSDOKUMENT	19
5.1.7	STYRSIGNALER	19
5.1.8	ORGANISATORISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	21
5.2	MARKNADS- OCH OMVÄRLDSANALYS	25
5.2.1	VÄLFÄRDSBROTTLIGHET	25
5.2.2	RÄTTVIST BYGGANDE	26
5.2.3	MUNICIPAL	27
5.2.4	KRISBEREDSKAP	27
5.2.5	OSÄKER MARKNAD	28
5.2.6	PRISJUSTERING	28
5.2.7	SANKTIONER MOT RYSSLAND	29
5.2.8	HÅLLBARHET	31
6.0	KATEGORISTRATEGI	36
6.1	VID UPPHANDLING AV ENTREPRENADER ARBETAR VERKSAMHETEN OCH UPPHANDLINGSSEKTIONEN TILLSAMMANS I ETT TIDIGT SKEDE FÖR ATT SÄKERSTÄLLA DEN GODA OFFENTLIGA AFFÄREN.	36
6.2	UTVECKLA DEN PROAKTIVA AVTALSUPPFÖLJNINGEN I KATEGORIN	36
6.3	BEKÄMPA VÄLFÄRDSBROTTLIGHET	36
6.4	UTVECKLA E-HANDELN GENOM ATT ÖKA ANDELEN AVTAL SOM HAR EN BESTÄLLNINGSVÄG I E-HANDELSSYSTEMET OCH ÖKA ANDELEN INKÖP SOM GENOMFÖRS VI E-HANDELSSYSTEMET	37
6.5	MINSKA MILJÖPÅVERKAN, BIDRA TILL EN CIRKULÄR EKONOMI OCH ÖKA DEN SOCIALA HÅLLBARHETEN	37
7.0	EFFEKTUPPFÖLJNING	39
	BILAGA 1 – KATEGORIORGANISATION	41
	BILAGA 2 – AKTIVITETSLISTA	42

1.0	AKTIVITETSLISTA	42
1.1	UTVECKLA E-HANDELN INOM KATEGORIN	42
1.2	REVIDERA MALLAR FÖR UPPHANDLINGSdokUMENT	42
1.3	SLÅ IHOP AVTALSOMRÅDEN INOM TEKNISKA KONSULTER	43
1.4	UTREDA MÖJLIGHET TILL KOORDINERING AV PROJEKT FÖR ATT FRÄMJA EN CIRKULÄR EKONOMI	44
1.5	UTREDA ANSLUTNING TILL SYSTEMSTÖD FÖR MILJÖVÄNLIGA VAROR OCH MATERIAL	45
1.6	UTREDA MEDLEMSKAP I CENTRUM FÖR CIRKULÄRT BYGGANDE ELLER LIKNANDE SAMVERKANSMODELL	46
1.7	UTVECKLING AV SAMARBETET MED DE HELÄGDA BOLAGEN	47
1.8	UTREDA FLEXIBLARE AVFALLSKLASSIFICERING	48
1.9	UTVECKLA DEN PROAKTIV AVTALSUPPFÖLJNINGEN I KATEGORIN	49
1.10	UTREDA PLATS FÖR ÅTERBRUK OCH MASSHANTERING	50
1.11	IMPLEMENTERA DYNAMISKT INKÖPSSYSTEM (DIS) FÖR LÄMPLIGA AVTALSOMRÅDEN INOM UNDERKATEGORIN TEKNISKA KONSULTER	51
1.12	TA FRAM ETT ARBETSSÄTT FÖR ATT ARBETA STRUKTURERAT MOT VÄLFÄRDSBROTTLIGHET	52
1.13	UTRED VILKA AVTAL SOM LÄMPAR SIG FÖR TOTALENTREPRENADER	52
BILAGA 3	- REFERENSER	54

1.0 SAMMANFATTNING

Kommunens inköp av varor och tjänster har delats in i kategorier baserat på leverantörsmarknad och inköpsmönster. Med detta som utgångspunkt har en plan för arbetet i kategorin tagits fram. Kategoriledaren har tillsammans med kategoriteamet analyserat inköpsområdet entreprenad, vilket har resulterat i denna kategoriplan som sträcker sig över fyra år, med start juni 2024.

Syftet med kategoriplanen är att ta fram strategier för anskaffning av tjänster inom kategorin i syfte att löpande realisera effektiviseringspotentialer, skapa förutsättningar för att uppnå kommunens övergripande mål samt säkerställa god kvalitet.

Inom kategorin omfattas fem underkategorier, Mark- och anläggningsarbeten, Gata och park, Tekniska konsulter, Fastighetsförvaltning och Byggentreprenader.

2022 omsatte kategorin 414 000 000 SEK och är därmed den kategorin med näst högst spend inom kommunen.

De största utmaningarna inom kategorin är att säkerställa att upphandlingssektionen kopplas in i ett tidigt skede, säkerställa att rätt avropsmodell används vid avrop på kommunens ramavtal, stävja välfärdsbrott samt bidra till minskad miljöpåverkan och öka den sociala hållbarheten.

Med utgångspunkt från kategorins utmaningar har följande effektmål tagits fram för kategorin:

- Vid upphandling av entreprenader arbetar verksamheten och upphandlingssektionen tillsammans i ett tidigt skede för att säkerställa den goda offentliga affären.
- Utveckla den proaktiva avtalsuppföljningen i kategorin.
- Bekämpa välfärdsbrottslighet.
- Utveckla e-handeln genom att öka andel avtal som har en beställningsväg i e-handelssystemet och öka andel inköp som genomförs via e-handelssystemet.
- Minska miljöpåverkan, bidra till en cirkulär ekonomi och öka den sociala hållbarheten.

2.0 INLEDNING

Inköpsområdet entreprenad, har analyserats, vilket har resulterat i denna kategoriplan. Kategoriplanen beskriver de analyser som kategoriteamet genomfört av yttre och inre påverkansfaktorer, hur behoven inom inköpskategorin kommer att utvecklas med ledning av dessa, aktiviteter som kategoriteamet utifrån genomförd analys ser behöver genomföras framöver samt strategier för nyttorealiserings av de potentialer som identifierats. Kategoriplanen kan också innehålla andra aktiviteter än upphandlingar, t ex förslag till organisatoriska förändringar med bäring på hur kommunen är organiserad runt det som köps. Kategoriplanen sträcker sig över fyra år, med planerad start i april 2024.

2.1 Bakgrund

Liksom övriga kommuner i landet kommer Huddinge att möta tuffa ekonomiska utmaningar de kommande åren. Andelen av befolkningen som ska bli försörjd ökar och andelen som ska försörja minskar, vilket skapar ett starkt demografityck. Ett stort fokus måste därför läggas på välfärdens kärna så att varje skattekrona används där den gör mest nytta.

Huddinge kommun påbörjade under hösten 2021 ett arbete med införande av ett kategoristyrkt arbetssätt som en följd av de nya styrdokument som antagits för kommunens upphandling och inköp. Kategoristyrning är en strategisk metod som används för att bedriva ett proaktivt och värdeskapande inköpsarbete. Ett kategoristyrkt arbetssätt säkerställer en strategisk styrning av organisationens inköp. Arbetet sker i tvärfunktionella kategoriteam och värdeskapande aktiviteter sammanfattas i långsiktiga kategoriplaner. Kategoriplanerna beskriver hur arbetet ska genomföras utifrån organisationens målsättningar och vilka effekter som ska uppnås för aktuell kategori avseende ekonomiska besparingar, hållbarhet och andra övergripande mål.

Ett kategoristyrkt arbetssätt ger därför ledningen direkta verktyg att fatta strategiska och taktiska beslut inom inköpsområdet.

Verksamhet och upphandlingssektionen knyts samman i kategoriteam som tillsammans tar fram strategier och förbättringsförslag för inköpskategorier utifrån vedertagen metodik. Genom att fokusera på en kategori kan den tvärfunktionella kategoriteamen få en god kännedom om marknaden och om organisationens potential till förbättringar. Det innebär inte en organisatorisk centralisering av resurser eller att arbetet likställs med att enbart etablera stora centrala avtal.

Vid enskilda upphandlingar kan upphandlaren sedan ta hjälp av den kunskap som utvecklats genom kategoristyrningsarbetet och framtagna kategoriplaner. I respektive kategoriplan fastställs de viktigaste åtgärderna/aktiviteterna och målen för kategorin.

2.2 Syfte

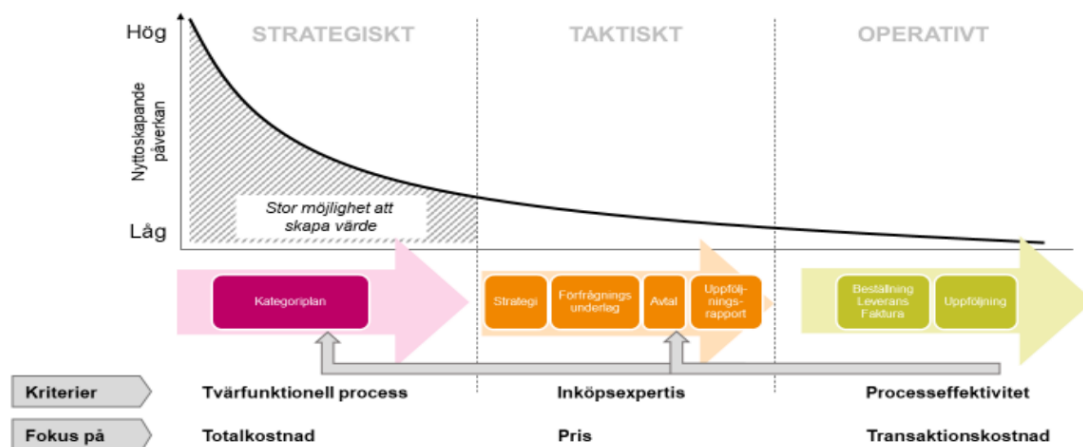
Syftet med denna kategoriplan är att på ett systematiskt sätt ta fram strategier för anskaffning av kommunens varor och tjänster inom kategorin för att löpande realisera besparingspotentialer samt skapa förutsättningar för att uppnå kommunens övergripande mål.

Detta gör vi genom att:

- Planera inköp med god framförhållning, vilket ger oss flexibilitet på kort sikt och möjligheter att långsiktigt utveckla kommunen på ett hållbart och innovativt sätt.
- Samverka inom kommunen för att skapa bättre förutsättningar att utveckla relationen med leverantörsmarknaden i syfte att åstadkomma goda och hållbara offentliga affärer.
- Dra nytta av kommunens samlade resurser på ett effektivt sätt.
- Sänka totalkostnaden vid köp av varor och tjänster genom god styrning och faktabaserade analyser.

Bilden nedan visar att de största möjligheterna att skapa värden sker i det tidiga strategiska arbetet.

2.3 Processer kopplade till upphandling och inköp

Nedanstående bild visualiserar de processer som är kopplade till upphandling och inköp, där kategoristyrningsprocessen utgör den långsiktiga och utvecklande processen - *den strategiska processen*. Kategoristyrningsprocessen styrs av kommunens övergripande mål och arbetet i processen ska hela tiden verka för att uppnå mål som formulerats och som berör upphandling och inköp.

Upphandlings- och inköbspolicy för Huddinge kommun beskriver kommunens grundläggande hållning, värdering och vägledande principer inom upphandling och inköp.

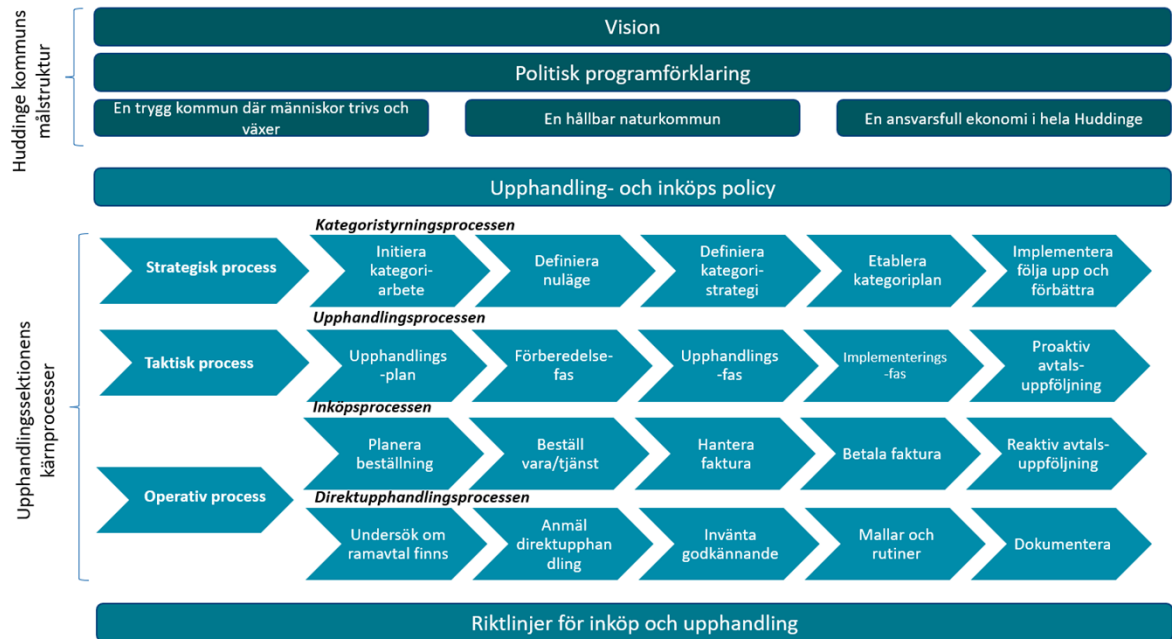
Kategoristyrningsprocessen ska vara styrande i de underliggande processerna, dvs. upphandlingsprocessen (taktisk process), inköpsprocessen och direktupphandlingsprocessen (operativa processer).

Den *taktiska upphandlingsprocessen* är inriktad på att planera för upphandlingar, genomföra upphandlingar, ansvara för avtalsförvaltning och uppföljning, hantera affärsrelationer och processutveckla. Den taktiska processen utförs enligt de beslutade kategoristrategierna.

De operativa processerna, inköpsprocessen och direktupphandlingsprocessen, tillgodoser verksamhetens löpande behov av varor och tjänster. Det omfattar hantering av beställningar och daglig problemlösning med direkt koppling till dessa. Detta bedrivs till stor del utifrån förutsättningar som ges ifrån den taktiska upphandlingsprocessen.

Som stöd för kommunens arbete med upphandling och inköp finns riktlinjer för upphandling och inköp.

3.0 METOD

3.1 Kategoriträd

Kommunens inköp av varor och tjänster har delats in i kategorier baserat på inköpsmönster och leverantörsmarknad. Som komplement till leverantörsmarknadens sammansättning har även hänsyn tagits till vilken typ av vara eller tjänst som köps in.

Kategoriuppdelningen skapar förutsättningar för att fokusera på det inköpsstrategiska arbetet kring respektive leverantörsmarknad och därmed uppnå större kunskap och förståelse för marknaden.

3.2 Arbetsätt

1. Initiera kategoriarbetet

Initieringsfasen syftar till att initiera kategoriarbetet genom att etablera kategori-teamet, tidplan och arbetsformer.

Kategoriteamet består av personer från kommunens verksamheter som tillsammans innehar kompetens inom områden såsom kravställning på varans/tjänstens funktionalitet, verksamhetskunskap, leverantörsmarknad, upphandling, hållbarhet, metod och analys. Kategoriteamet ges mandat att ta fram förslag på kategoriplaner.

2. Analysera nuläge

Inköpskategorin analyseras utifrån ett internt och ett externt perspektiv.

Den interna analysen syftar bl.a. till att förstå vilka av kommuns verksamheter som köper inom kategorin, vilka avtal som används och hur den framtida behovsbilden ser ut både från ett kvalitativt och kvantitativt perspektiv.

Den externa analysen syftar till att förstå marknaden, såsom vilka leverantörer som finns inom kategorin, vilka utvecklingstrender som råder, om det finns nya innovativa lösningar att tillgå etc. Den externa analysen kan ske genom exempelvis dialog med branschorganisationer och leverantörer. Hållbarhetsaspekter integreras i både den interna och den externa analysen.

Spendanalys

En spendanalys har genomförts och syftar till att få en faktabaserad kontroll över antalet leverantörer och storleken på affären som görs inom ramen för en viss kategori. Spendanalysen skapar en förståelse för fakta och strukturer inom en kategori genom att analysera verksamhetens totala historiska köpbeteende. En väl genomförd spendanalys ger ofta stora möjligheter till att identifiera trender, avvikelser och möjligheter till affärsutveckling.

Förutom historiskt köpbeteende har även en analys över kategorins avtal genomförts.

Omvärldsanalys

En omvärldsanalys har genomförts och syftar till att kartlägga interna och externa förutsättningar och trender för att kunna identifiera möjligheter eller risker i affärerna inom kategorin eller underkategorierna.

Den interna analysen syftar till att undersöka de interna förutsättningarna som påverkar kategorin och inköpsarbetet såsom mål eller värderingar inom Huddinge kommun.

Den externa analysen har genomförts från två perspektiv; leverantörer och marknaden.

Trender och förutsättningar har kartlagts. Syftet är att identifiera rätt typ av leverantör från rätt marknad med den bästa affärsmodellen samt hitta externa och interna aspekter som påverkar den affär vi vill göra.

Hållbarhet

I kategoriarbetet har hållbarhet vägts in för att undersöka på vilket sätt kategorin kan bidra till att skapa goda och hållbara affärer. Analysen om hur kategorin påverkar kommunens hållbarhetsarbete har utgått från hållbarhetens ”tre ben”, miljö-, social- och ekonomisk hållbarhet.

Hållbarhetsanalysen har inkluderats i marknadsanalysen för att undersöka på vilket sätt marknaden kan bidra till kommunens hållbarhetsmål.

Likaså har det undersökts hur hållbarhetsaspekterna kommer att påverka totalkostnaden för kategorin.

3. Fastställa kategoristrategi

Kategoristrategin ska, utifrån nulägesanalysen, beskriva hur identifierade potentialer ska kunna realiseras, dvs vilka aktiviteter eller åtgärder som behöver genomföras för att nå uppsatta effektmål. Dessa hämtas i sin tur från, för kategorin, relevanta styrdokument.

4. Aktivitetslista

Aktiviteter sammanställs som grundar sig på kategoristrategin.

Aktivitetslistan ska omfatta aktiviteter som sträcker sig fyra år framåt.

Dessa aktiviteter ska prioriteras, tidsättas, förankras tvärfunktionellt och följas upp.

4.0 KATEGORIPLAN FÖR ENTREPRENAD

4.1 Effektmål

Kategorin har fem effektmål som ska vara uppfyllda 2027.

Effektmålen är följande:

- *Vid upphandling av entreprenader arbetar verksamheten och upphandlingssektionen tillsammans i ett tidigt skede för att säkerställa den goda offentliga affären.*
Koppling till kommunfullmäktiges mål: Huddinge kommun har en sund och uthållig ekonomi.
- *Utveckla den proaktiva avtalsuppföljningen i kategorin*
Koppling till kommunfullmäktiges mål: Huddinge kommun har en sund och uthållig ekonomi.
- *Bekämpa välfärdsbrottslighet*
Koppling till kommunfullmäktiges mål: Huddinge kommun har en sund och uthållig ekonomi.
- *Utveckla e-handeln genom att öka andelen avtal som har en beställningsväg i e-handelssystemet och öka andelen inköp som genomförs via e-handelssystemet.*
Koppling till kommunfullmäktiges mål: Huddinge kommun har en sund och uthållig ekonomi.
- *Minska miljöpåverkan, bidra till en cirkulär ekonomi och öka den sociala hållbarheten*

Koppling till kommunfullmäktiges mål: Minska klimatpåverkan och Cirkulär ekonomi som minimerar gifter i miljön.

4.2 Kategoridefinition

Definitionen av en inköpskategori är i grunden en samling likartade produkter och tjänster som köps på en homogen leverantörsmarknad.

Underkategori	Definition
Mark- och anläggningsarbeten	Omfattar främst mark- och beläggningsentreprenader och underhåll.
Gata och park	Omfattar vinterväghållning, parkskötsel, lekplatsutrustning och gatubelysning.
Tekniska konsulter	Omfattar ramavtal för tekniska konsulter inom samhällsbyggnadsprocessens samtliga processteg från idéfas till genomförandefas.
Fastighetsförvaltning	Omfattar avtal inom el, vatten och värme, hiss och hisservice, kabel och fiber samt saneringsarbeten.
Byggentreprenader	Omfattar byggentreprenader, VS- och elmaterial, elarbeten, glasmästeritjänster, måleriarbeten, stängsel-svets-och smidesarbeten samt golvarbeten.

4.3 Avgränsningar

Kommunen och kommuns helägda bolag, Huddinge Samhällsfastigheter AB och Hüge Bostäder AB, genomför en del upphandlingar inom kategorin tillsammans. Representant från kommunens upphandlingssektion och representanter från upphandlingsfunktionerna i de helägda bolagen träffas en gång i månaden på samarbetsmöten. Kategoriplanen omfattar bolagen vad avser samordnade upphandlingar och avtal, samt gemensamma arbetssätt och mallar. I övrigt omfattas inte bolagen av planen.

5.0 NULÄGESANALYS

5.1 Intern analys

5.1.1 Spendanalys

En spendanalys har genomförts, vilken syftar till att få en faktabaserad översikt över antalet leverantörer och storleken på affären som görs inom ramen för en viss kategori. Spendanalysen skapar en förståelse för fakta och strukturer inom en kategori genom att analysera verksamhetens historiska köpbeteende. En väl genomförd spendanalys ger ofta stora möjligheter till att identifiera trender, avvikelser och möjligheter till affärsutveckling.

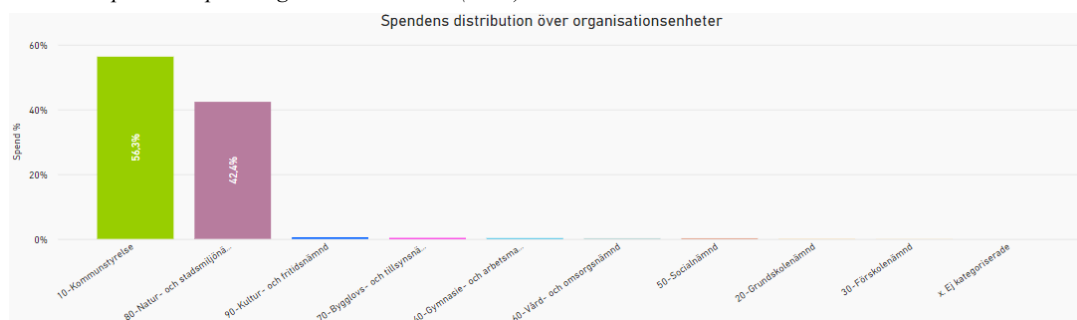
Förutom historiskt köpbeteende har även en analys över kategorins avtal genomförts.

Kommunstyrelsen (samhällsbyggnadsavdelningen) och miljö- och bygglovsförvaltningen är det stora köparna inom kategorin.

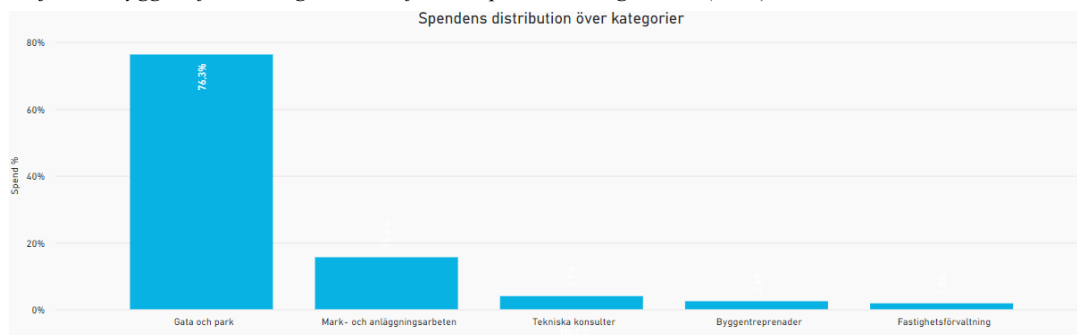
Samhällsbyggnadsavdelningens behov finns främst inom underkategorierna mark- och anläggningsarbeten och tekniska konsulter.

Miljö- och bygglovsförvaltningens behov finns främst inom gata och park och mark- och anläggningsarbeten.

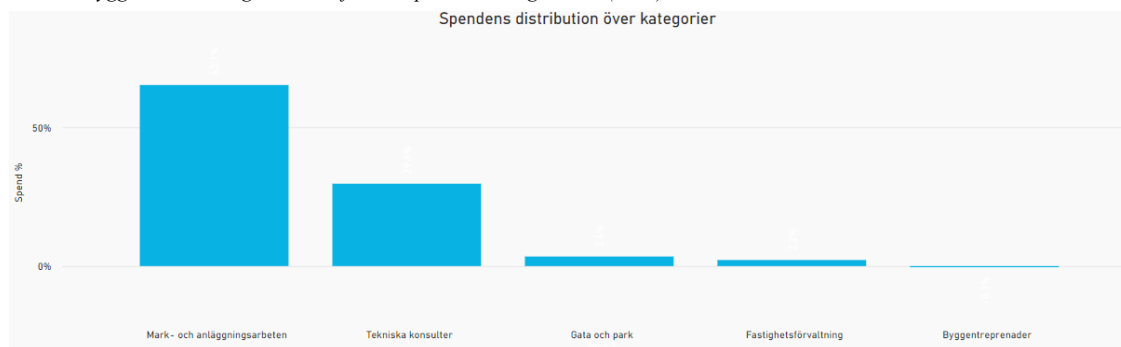
Bild över spendens spridning över nämnderna (2022)

Miljö- och bygglovsförvaltningens behov fördelat på underkategorierna (2022)

Samhällsbyggnadsavdelningens behov fördelat på underkategorierna (2022)

Kategorin entreprenad är den kategori med näst högst spend inom kommunen. Kommunen köper årligen varor och tjänster inom kategorin för ca 414 miljoner kronor (baserat på 2022 års spend), från ca 200 leverantörer.

Leverantörstroheten, dvs att verksamheterna köper entreprenader och tjänster via upphandlade leverantörer, ligger på 70 %. Stor del av det som registrerats som köp från icke upphandlade leverantörer är köp från leverantörer där avtal löpt ut och där leverans skett efter avtalets utgång. Bortsett från de köp som skett från utgående avtal, ligger avtalstroheten på ca 87 %. Av den anledningen kan ändå avtalstroheten inom kategorin sägas vara är god.

5.1.2 Avtalsstatus

Inom kategorin har kommunen 42 upphandlade avtal, varav 17 är avtal avseende tekniska konsulter, åtta inom byggentreprenader, åtta inom fastighetsförvaltning, sju inom gata och park samt två inom mark- och anläggningsarbeten.

Avtal markerade med * samordnas med de helägda bolagen.

Nedan redovisas en lista över de avtal som kommunen har inom kategorin i dagsläget.

Förutom nedanstående ramavtal och kontrakt har kommunen objektspecifika entreprenadkontrakt, dessa presenteras inte listan.

<i>Underkategori</i>	<i>Behov</i>
Tekniska konsulter	Byggledning, projekteringsledning, genomförande och produktionsplanerare
Tekniska konsulter	Fastighetsvärdering
Tekniska konsulter	Fastighets- och avtalsjuridik
Tekniska konsulter	Projektledning
Tekniska konsulter	Utredningar
Tekniska konsulter	Landskapsarkitektur
Tekniska konsulter	Gatuprojektering
Tekniska konsulter	Konstruktion och besiktning av broar
Tekniska konsulter	Mobility Management
Tekniska konsulter	Miljöplanerartjänster
Tekniska konsulter	Trafikanalys
Tekniska konsulter	Trafikplanering
Tekniska konsulter	Strategisk översiktlig planering
Tekniska konsulter	Landskapsarkitekt trafikplanerare
Tekniska konsulter	Fastighetsförvaltning
Tekniska konsulter	Fysisk planering och arkitektur – planeringsskedet
Tekniska konsulter	Entreprenadbesiktningskonsulter *
Mark- och anläggningsarbeten	Mark- och beläggningsarbeten vid naturreservat
Mark- och anläggningsarbeten	Mark- och beläggningsarbeten
Gata och park	Drift och underhåll av trafiksignaler
Gata och park	Mätning- cykelmätning
Gata och park	Parkskötsel
Gata och park	Skogsvårdstjänster

Gata och park	Vinterväghållning
Gata och park	Löpande konstbyggnads- och anläggningsunderhåll
Gata och park	Trädvårdstjänster
Gata och park	Stängseltjänster
Fastighetsförvaltning	Injustering rörsystem *
Fastighetsförvaltning	Injustering luftbehandlingssystem * Kommer framöver ingå i avtal för Ventilation.
Fastighetsförvaltning	Elkraft
Fastighetsförvaltning	Klottersanering *
Fastighetsförvaltning	Skadedjursanering *
Fastighetsförvaltning	Bekämpning av invasiva arter *
Fastighetsförvaltning	Serviceavtal – portar *
Fastighetsförvaltning	Driftavtal datahall inkl. reservkraft
Fastighetsförvaltning	Entreprenad telekom inkl. avtal för jour och beredskap
Byggentreprenader	Måleritjänster *
Byggentreprenader	El-entreprenadtjänster *
Byggentreprenader	VS-entreprenadtjänster *
Byggentreprenader	Byggentreprenadtjänster *
Byggentreprenader	Ventilation *
Byggentreprenader	Golventreprenad *
Byggentreprenader	Svets- och smideentreprenadtjänster *
Byggentreprenader	Glasmästeritjänster *

Samordnade avtal med bolagen

Noggrann genomgång över vilka avtal som lämpar sig för samordning behöver genomföras, exempelvis inom underkategorin tekniska konsulter där få upphandlingar samordnas idag. Kommunkoncernen bör ha fler gemensamma behov än de avtal som idag är samordnade.

De helägda bolagen har samordnade avtal som kommunen inte är med på. Dessa avtal presenteras inte i denna kategoriplan.

Avtalskategorisering inom kategorin

Huddinge kommun använder Kraljics matris för kategorisering av avtal. Utgångspunkten i Kraljics matris är vilken betydelse/pris en specifik inköpskategori har för organisationen (vertikal axel i matrisen) respektive leverantörsmarknadens risk/komplexitet (horisontell axel).

Betydelsen för kommunen kan vara ekonomisk och/eller strategisk.

Leverantörsmarknadens komplexitet är framför allt beroende av om det finns många leverantörer att välja mellan (låg komplexitet) alternativt få (hög komplexitet).

I kategorin entreprenad är de flesta avtal kategoriserade som strategiska avtal. Dessa strategiska avtal har en hög påverkan på kommunens ekonomi och ett leveransstopp får en negativ påverkan i kommunens verksamheter. För avtal inom tekniska konsulter resulterar ett leveransstopp förseningar i övriga processer inom samhällsbyggnadsavdelningen. För avtal inom gata och park och mark- och anläggningsarbeten får ett leveransstopp direkt negativ påverkan på servicen ut till kommuninvånarna.

Huvudfokus för avtal inom kategorin bör vara totalkostnadsfokus och partnerskap med leverantören. Här ska kommunen välja leverantörer med omsorg och ha fokus på resultat.

5.1.3 Tekniska konsulter

Inom underkategorin tekniska konsulter har kommunen 16 ramavtalsområden med 92 leverantörer. Vissa upphandlingar kan med fördel slås ihop för minskad administration i samband med upphandling och uppföljning.

Avropsmodell i ramavtalen varierar men vanligt förekommande är rangordning i kombination med förnyad konkurrensutsättning.

Då många avrop överstiger beloppsgränsen för rangordning upplevs avropsprocessen många gånger komplicerad och utdragen.

Historiskt sett har upphandlingssektionen varit behjälpliga i avropsprocessen då verksamheten har satt upp behovet på upphandlingsplanen, i annat fall har den förnyade konkurrensutsättningen hanterats av certifierade beställare ute i verksamheten. Det är förenat med en rad risker.

I och med en förstärkning av upphandlingssektionen har från och med våren 2023 resurser varit avsatta till att vara behjälpliga vid förnyade konkurrensutsättningar.

Samhällsbyggnadsavdelningen har påtalat en utmaning i att upphandla tekniska konsulter med rätt erfarenhet och kompetens. Det är därför viktigt att de konsulter som upphandlas har rätt kompetens för uppdraget.

Konsultmäklare

Konsultmäklare innebär att beställaren handlar upp en konsult som i sin tur tar fram och skriver avtal med till exempel en teknikkonsult eller arkitekt. I exempelvis ett stort ramavtal innebär det att det är upp till konsultmäklaren att ta fram en lämplig arkitekt när det är dags för avrop på ett uppdrag.

Genom att använda mellanhänder är det tänkt att den upphandlande myndigheten eller enheten kan minska antalet avtal som behöver upphandlas och på så vis effektivisera inköpsprocessen. Det finns dock oklarheter kring kostnadseffektivitet, transparens och konkurrens kopplat till användningen av mellanhänder.

År 2017 kom Konkurrensverket och Upphandlingsmyndigheten med en rapport där man sett över lagligheten och lämpligheten med mellanhänder i offentlig upphandling. Rapporten slår fast att det är okej att upphandlare använder sig av mellanhänder – så länge man följer lagen om offentlig upphandling, LOU.

Kategoriteamet har skickat ut ett frågebatteri till leverantörsmarknaden där bland annat frågor rörande konsultmäklare ställdes. Samtliga leverantörer som besvarade frågorna var överens om att konsultmäklare kan påverka kommunikationen mellan konsulten och slutkund negativt.

Dynamiskt inköpssystem (DIS)

Ett dynamiskt inköpssystem är en elektronisk metod för upphandling. Systemet är öppet för nya leverantörer under hela giltighetstiden och antalet leverantörer får inte begränsas. Systemet liknar en vanlig upphandling men är en snabbare process.

Det finns ingen bestämmelse för hur lång giltighetstid ett dynamiskt inköpssystem får ha utan det är upp till den upphandlande organisationen att själv bestämma.

Ett dynamiskt inköpssystem är öppet för nya leverantörer under hela systemets giltighetstid och den upphandlande organisationen kan marknadsföra sitt dynamiska inköpssystem löpande för att få in fler lämpliga leverantörer i systemet.

Ett dynamiskt inköpssystem gör det möjligt för en upphandlande organisation att få tillgång till ett brett urval av leverantörer, och på så sätt utnyttja konkurrensen på bästa sätt vid inköp av sådant som köps regelbundet.¹ Samtidigt kräver systemet att löpande administration som kan vara tidskrävande.

5.1.4 Objektspecifika entreprenadupphandlingar

Kommunen upphandlar varje år tre till fyra objektspecifika entreprenader. Det kan vara för att exempelvis bygga eller upprusta en park eller utförandeentreprenader för olika exploateringsområden. Många av de avtal som förut upphandlades som objektspecifika upphandlingar går nu i stället att avropa från ramavtalet för mark- och belägningsarbeten.

5.1.5 Strategiska avtal som har en direkt koppling till kommuninvånarna

¹ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/inkopsprocessen/forbered-upphandling/valja-upphandlingsforfarande/dynamiskt-inkopssystem/>

Inom kategorin har kommunen en del ramavtal som är extra viktiga för kommunen, dels för att dessa har ett högt värde, dels för att de har en direkt koppling till den service kommunen ger till invånarna.

För dessa avtal är det viktigt att ha fokus på totalkostnad, värdeskapande och samarbete med leverantörerna. Här är det viktigt att verksamheten, upphandlingssektionen och leverantörerna arbetar tillsammans och skapar ett väl fungerande partnerskap.

Nedan presenteras kommunens mest strategiska avtal som har en koppling till kommuninvånarna.

Mark-, gatu- och beläggningsarbeten

Beställare utifrån avtalet är miljö- och bygglovsförvaltningen och samhällsbyggnadsavdelningen inom kommunstyrelsens förvaltning.

Avtalet kan omfatta bl.a.:

- markarbeten,
- beläggningsunderhåll,
- gatuarbeten,
- diverse ledningsarbeten,
- brunnsättning,
- kantstensättning,
- skyltning och vägvisning,
- tillgänglighetsanpassning,
- trafiksäkerhetsåtgärder,
- anläggning av vegetationsytor,
- anläggning av fasta utrustningar
- anläggning av fallskydd,
- färdigställandeskötsel av vegetationsytor
- belysningsinstallationer
- garantiskötsel

Vinterväghållning

Beställare utifrån avtalet är miljö- och bygglovsförvaltningen.

Avtalet omfattar:

- väderbevakning
- snöröjning
- halkbekämpning
- sandupptagning

Parkskötsel

Beställare utifrån avtalet är miljö- och bygglovsförvaltningen.

Avtalet omfattar tillsyn, renhållning, skötsel och visst underhåll av utemiljöer, samt mindre parkrelaterade entreprenadarbeten så som exempelvis plantering av buskar, plantering av perenner, plantering av lökar, sådd av gräsmatta m.m.

Exempel på förvaltningsobjekt med tillhörande utrustning är:

- parker
- övriga grönytor
- tätortsnära naturmark
- torg
- trafikytor som rondeller & refuger
- lekparker
- utomhusgym
- aktivitetsytor som exempelvis bouleplaner, skateparker
- badplatser

Telekom inkl. avtal för jour och beredskap

Beställare utifrån avtalet är digitaliseringsavdelningen.

Ramavtalet omfattar:

Entreprenad telekom - nätförändringar av befintligt nät som t ex omläggningar, kompletterande utbyggnader, demontage, inkopplingar mm.

Beredskap, felavhjälpning -mottagande och hantering av felanmälan, beredskap med felanalys och felavhjälpning, återrapportering/dokumentation

Övriga tjänster - planerat underhåll, utsättning av befintligt nät.

Skogsvårdstjänster

Beställare utifrån avtalet är miljö- och bygglovsförvaltningen.

Avtalet omfattar tre avtalsområden:

Anbudsområde A – mini maskiner (skördare och skotare), uppskattat värde 1 500 000 kr under hela avtalsperioden.

Anbudsområde B – små maskiner (skördare och skotare), uppskattat värde 2 000 000 kr under hela avtalsperioden.

Anbudsområde C – mellanstora maskiner (skördare och skotare), uppskattat värde 3 000 000 kr under hela avtalsperioden.

Upphandlingen omfattar bl.a. följande tjänster/arbeten som anbudsgivaren ska ha kapacitet och kompetens att genomföra inom ramen för respektive anbudsområde:

- avverkning av planterad och/eller frösådd skog på åkermark, betesmark och ängsmark
- restaurering av skogsbeten

- brynhuggningar
- plockhuggning och gallring
- nyhamling och högstubbar med skördare
- avverkning, röjning och skotning på fornlämningsområden (fornminnesvård t.ex. gravfält, boplatser, torpmiljöer m.fl.)
- manuell huggning och röjning
- veteranisering och faunadepåer
- planering av basvägar och stickvägar
- virkeshantering och rishantering samt försäljning/administration och rapportering
- nödvändiga förberedelser inför och under pågående arbete tex. underröjning eller annan nödvändig röjning
- manuell rishantering

Dessutom kan tjänster såsom arbete med häst och vagn, fyrhjuling, stubbfräsning samt nyplantering av trädalléer tillkomma.

Löpande konstbyggnads- och anläggningsunderhåll

Beställare utifrån avtalet är miljö- och bygglovsförvaltningen.

Avtalet omfattar förutbestämd skötsel, felavhjälpling samt entreprenader avseende konstbyggnads- samt anläggningsunderhåll.

Mark- och anläggningsarbeten vid naturreservat

Beställare utifrån avtalet är miljö- och bygglovsförvaltningen.

Uppdraget avser ramavtal för mark- och anläggningsarbeten inom Huddinge kommuns naturreservatsområden. Objektets omfattning avser både akuta händelser, planerat underhåll samt mindre byggnationer och anläggningar.

Uppdraget avser följande naturreservatsområden:

- Orlången
- Gömmaren
- Flemingsbergsskogen
- Paradiset
- Gladö Kvarnsjön
- Gladöskogen
- Björksättrahalvön
- Drevviken
- Trångsundsskogen
- Lissmadalen
- Lännaskogen

- Korpbergets biotopskyddsområde
- Gömsta äng

Arbetsuppgifter som kan komma att bli aktuella:

- schaktning, grundläggning, fundament m.m.
- dikning inkl. täckdikning av åkermark
- sättning av brunnar. PVC-ledningar och trummor.
- hyvling, sladdning, grusning samt kantdikning av skogsbilvägar/driftvägar
- bortkörning av sopdump och avfall, containrar
- gräv-, shakt- och anläggningsarbete för avloppsanläggningar och infiltrationsbäddar
- transport av material
- mindre betonggjutningar och enklare träarbeten
- anläggnings- och träarbeten i naturreservaten, exempelvis grill- och rastplatser
- montör och anläggning av bryggor och spänger

5.1.6 Mallar för upphandlingsdokument

I dagsläget finns mallar för upphandlingar enligt AB, ABT, ABK och ABFF. Mallarna bör dock uppdateras och revideras.

Standardiserade mallar för förnyad konkurrensutsättning ska också tas fram.

5.1.7 Styr signaler

Kategoriteamet har identifierat de styr signaler som har påverkan på kategorin. Styr signaler kan vara lagar, interna styr signaler och interna styrdokument. Nedan presenteras de styr signaler som identifierats.

Lagar, förordningar och direktiv

- Lagen om offentlig upphandling
- Plan- och bygglagen

Interna styrdokument

- Mål och budget
 - Huddinge ska bidra till ett bostadsbyggande som möter behoven av nya bostäder och det ska finnas bostäder för människor i livets alla skeden. Därför behövs blandade upplåtelseformer, bostadstyper och bostadsstorlekar i alla kommundelar. I Huddinge ska det byggas fler hyresrätter med rimliga hyror. I all samhällsplanering måste ökad hänsyn tas till funktionsvarierades och äldres önskemål och behov. s.26
 - *Minska klimatpåverkan*
Framtidens Huddinge ska tillsammans med civilsamhälle och näringsliv planeras och byggas modernt, med målet att vara klimatneutralt 2040. I Huddinge ska styrningen utgå från de nationella och globala målen för

att begränsa den globala uppvärmningen och uppnå Parisavtalet. Huddinge ska gå före i den gröna omställningen, minska utsläpp och gifter i miljön, och främja gröna transporter och resande. Beredskap och kapacitet att hantera klimatförändringar såsom skyfall och översvämningar ska säkras. Våtmarker i naturskyddsområden behöver återskapas för att binda stora mängder koldioxid. s.27

- I Huddinge ska upphandlingar aktivt bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle med respekt för arbetstagares rättigheter, klimat- och miljöhänsyn och social inkludering. Lokala företag ska ges goda möjligheter att delta i upphandlingar. Formella samarbeten med civilsamhället ska uppmuntra till ideella och småskaligt drivna verksamheter. s.28
- Riktlinjer för upphandling och inköp
 - Vid varje upphandling ska ett ställningstagande göras i frågan om vilken utsträckning och omfattning hållbarhetskrav ska tillämpas. Kraven kan ställas där det bedöms möjligt, strategiskt lämpligt och där de ställda kraven förväntas få positiva effekter för Huddinge kommun och dess omvärld. s.11
- Kommunstyrelsens verksamhetsplan – indikator för cirkulär ekonomi
 - I kommunstyrelsens verksamhetsplan finns utifrån Mål och budget en indikator framtaget för att mäta andelen upphandlingar där moment av cirkulär ekonomi applicerats.
 - Andelen ska succesivt öka med 5 procentenheter/år upp till 50 % till 2030. Målet för 2023 är 15%. Här har entreprenaderna en stor möjlighet att bidra till målsättningen.
- Miljöprogrammet 2022–2025
 - Delmålen inom klimat och energi är att minska växthusgasutsläppen samt de minska konsumtionsbaserade utsläppen och berör kategorin stort. En mätning av kommunens konsumtionsbaserade utsläpp visar att entreprenaderna står för de största utsläppen baserat på kommunens adresserbara spend.
 - Temaområdet Hållbart byggande har som övergripande mål att bebyggelse ska ske på ett hållbart sätt där minskad klimatpåverkan och återbruk främjas. Delmålen specificerar sedan även att entreprenaderna ska bidra till minskat avfall, minskade nivåer av skadliga ämnen samt ökad andel fossilfria arbetsmaskiner.
- Avfallsplan 2021-2030
 - Kommunens avfallshantering ska genomsyras av klimatsmarta val och effektiv logistik. Ytor och anläggningar för avfallshantering behöver integreras och samsas med övriga intressen där nya bostäder, verksamhetslokaler, skolor och infrastruktur växer fram.
 - Planen anger att för att uppnå minskad mängd avfall behöver färre nyproducerade varor av alla slag införskaffas inklusive byggmaterial.

Förutom ovan nämnda styrdokument så har Kommunen en mängd interna styrdokument att förhålla sig till:

- Översiktsplan 2030
- Utvecklingsprogram Flemingsberg

- Utvecklingsplaner
- Plan för samhällsbyggnad
- Arkitekturstrategi
- Trafikstrategi
- Dagvattenstrategi
- Näringslivsstrategi
- Badplatsprogram
- Parkprogram
- Lekplatsprogram
- Kulturmiljöprogram
- VA-utbyggnadsprogram
- Parkeringsprogram
- Riktlinjer för planbesked
- Riktlinjer för exploateringsavtal
- Riktlinjer för markanvisning
- Riktlinjer för storlek på friyta vid förskolor och skolor
- Cykelplan
- Gångplan
- Kollektivtrafikplan
- Trafiksäkerhetsplan
- Mobility managementplan
- Handlingsplan för klimatanpassning

5.1.8 Organisatoriska förutsättningar

Miljö- och bygglovsförvaltningen (MBF)

MBF har myndighetsutövning inom områdena bygglov, lantmäteri och miljötillsyn. Förvaltningen driver de strategiska klimatfrågorna och sköter driften av gator, vägar, parker och naturområden i kommunen och i samverkan med andra aktörer.

Förvaltningen arbetar på uppdrag av två nämnder; bygglovs- och tillsynsnämnden där verksamheterna bygglov, lantmäteri och miljötillsyn ingår och natur- och stadsmiljönämnden där verksamheterna natur och klimat samt stadsmiljö ingår.

Bygglovs- och tillsynsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter som byggnadsnämnd och för uppgifter inom plan- och byggväsendet. I nämndens verksamhet ingår även den kommunala lantmäterimyndigheten.

Nämnden ansvarar också för miljöskydd, hälsoskydd, livsmedels- och fodertillsyn, tobakstillsyn (rökfria miljöer), strålskydd och sprängämnesprekursorer, dispenser gällande naturreservat och strandskydd.

Vidare ansvarar nämnden för alkohol- och tobakstillsyn, tillsyn över handel med vissa receptfria läkemedel samt uppgifter som ankommer på kommunen enligt lotterilagen och anordnande av visst automatspel.

Natur- och stadsmiljönämnden leder, samordnar och följer upp arbetet med utformning och framtagande av övergripande och strategiska mål och riktlinjer för dels natur- och vattenvårdsfrågor, dels avfallshantering och kommunens ansvar som huvudman för kommunala renhållningsfrågor.

Nämnden ansvarar för att förvalta kommunala anläggningar såsom gator, torg, parkeringar, parker, övrig allmän platsmark, offentliga gång- och cykelvägar och

andra trafikanläggningar, att förvalta offentlig konst i utemiljö och att förvalta och vidareutveckla kommunal mark (inklusive byggnader) som utgörs av skyddade områden enligt miljöbalken, av jordbruks- och skogsbruksmark, av övrig naturmark samt av strand- och friluftsbad. Nämnden ansvarar även för att utarrendera förvaltat mark. Vidare ansvarar nämnden för jakt- och fiskerättigheter inom kommunens markinnehav samt för skyddsjakt och viltvård.

Natur- och stadsmiljönämnden ansvarar för gatuhållning, parkeringsövervakning och flyttning av fordon i vissa fall.

Nämnden ansvarar även för kommunens energi- och klimatrådgivning.

Samhällsbyggnadsavdelningen (SBA)

SBA arbetar på kommunstyrelsens uppdrag med att skapa förutsättningar för goda livsmiljöer. Avdelningen arbetar för att planera, utveckla och bygga ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle. SBA är indelad i fem sektioner; strategiska sektionen, gatusektionen, plansektionen, trafik- och landskapssektionen och mark- och exploateringssektionen.

Sektionernas roll är att stå för sakkompetens och omvärldsbevakning inom sina respektive områden och leda egna projekt och sakfrågor för kommunen som helhet inom respektive ansvarsområde. Sektionerna ska tillhandahålla resurser och sakkompetens till avdelningen.

Sektionernas basuppdrag

- Strategiska sektionen

Strategiska sektionen analyserar omvärlden och jobbar med att utvecklingen av Huddinge ska ligga i framkant.

På strategiska sektionen söker de svar på vad och varför, de föreslår strategiska vägval, de värderar och omvärderar och arbetar fram underlag till politiken och bidrar till kunskapsutveckling av organisationen. I deras uppdrag arbetar de både med uppföljning och med utveckling, man kan säga att de i huvudsak befinner sig både först och sist i samhällsbyggnadsprocessen.

Sektionen deltar också i arbetet med kommunens projektportfölj för samhällsbyggandeprojekt. Varje år resulterar arbetet i ett samlat dokument vilka samhällsbyggnads- och lokalförsörjningsprojekt politiken bör besluta om för de kommande åren.

- Plansektionen

Plansektionen arbetar för att verkställa kommunens ambitioner för samhällsbyggandet. De arbetar med planbesked och upprättar detaljplaner och program samt deltar i övrigt strategiskt arbete inom samhällsplaneringen. De lagrum som reglerar arbetet är i huvudsak plan- och bygglagen samt miljöbalken. Inriktningen för plansektionens arbete är att följa översiktsplanens intentioner och de arbetar utifrån kommunens Plan för samhällsbyggnadsprojekt på uppdrag från kommunstyrelsen.

- Mark- och exploateringssektionen

Mark- och exploateringssektionen arbetar med exploateringsfrågor som aktualiseras vid samhällsbyggnadsprojekt. Sektionen ansvarar även för kommunens fastighetsägande med undantag för särskilda ärenden inom natur- och jordbruksmark som hanteras av Natur- och byggnadsförvaltningen.

- Trafik- och landskapssektionen

Trafik- och landskapssektionen arbetar med utveckling av Huddinges transportinfrastruktur och med utveckling av Huddinges offentliga miljö. I sektionens uppgifter ingår att ta fram översiktliga planer och program, detaljerad planering och beställa byggande av ny eller förbättrad infrastruktur av gatuprojektsektionen. Sektionen driver byggandet av offentliga miljöer så som t.ex. parker och lekplatser. Sektionen deltar i översiktlig planering och detaljplaneläggning av samhällsbyggnadsprojekt och ansvarar för att planera för hur transportsystemet och offentliga miljöer ska utvecklas. Sektionen projektleder kommunala investeringsprojekt samt delprojekt gällande investeringar i exploateringsprojekt.

- Gatusektionen

Gatuprojektsektionens är ansvarig att projektleda kommunala investeringar i kommunens exploatering- och investeringsprojekt.

Stockholm Vatten och Avlopp AB (SVOA)

SVOA är en kommunal koncern som ägs av Stockholms Stadshus och består av moderbolaget SVOA samt dotterbolagen Stockholm Vatten AB och Stockholm Avfall AB. SVOA äger till 100 procent Stockholm Avfall AB och till 98 procent Stockholm Vatten AB. Resterande två procent ägs av Huddinge kommun.

Stockholm Vatten AB ansvarar för att de allmänna VA-anläggningarna byggs och underhålls och att de enskilda fastigheterna och de allmänna platserna ansluts. Kommunen kan ta ut avgifter från de anslutna fastigheternas ägare för att täcka kommunens kostnadsbehov.

Samarbetet regleras i ett samarbetsavtal som är under revidering.

Huddinge Samhällsfastigheter AB och Huga bostäder AB

Huddinge Samhällsfastigheter AB och Huga Bostäder är kommunala bolag som ägs till 100 % av Huddinge kommun. Bolagen bildades 2017 genom en fission av Huga Fastigheter AB. Bolagen styrs av Huddinge kommun genom ägardirektiv, som revideras årligen i kommunens mål- och budgetprocess.

Huddinge Samhällsfastigheters uppdrag är att äga, utveckla och förvalta samhällsfastigheter i Huddinge på ett serviceinriktat sätt för att tillgodose kommunens behov av ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Utöver att hyra ut verksamhetslokaler till Huddinge kommun finns ett fåtal privata hyresgäster samt kommersiell verksamhet såsom camping och skidanläggningen Flottsbro samt vaktmästartjänster som stödjer kultur- och fritidsverksamhet.

Huddinge Samhällsfastigheter äger och förvaltar 152 fastigheter om 447 807 kvm uthyrningsbar yta. Fördelning:

- 102 skolor och förskolor,
varav: 68 förskolor, 30 grundskolor, 4 gymnasier
- 4 äldreboenden
- 16 friluft- och idrottsanläggningar
- 11 kulturfastigheter
- 19 övriga lokaler

Huge Bostäder utvecklar och förvaltar bostäder samt kommersiella lokaler och stadsdelscentrum.

Huge Bostäders fastighetsbestånd består av bostäder och lokaler, men också några förskolor, skolor och äldreboenden.

- 665 991 kvm uthyrningsbar yta
Varav:
 - bostäder 501 742 kvm
 - lokaler 164 249 kvm
- 7 929 bostäder
Varav:
 - Vanliga lägenheter 83%
 - Studentlägenheter 10%
 - 452 seniorbostäder (Plus 65) 6%
 - Övriga 1 %
- 16 skolor och förskolor
Varav:
 - 11 förskolor
 - 3 grundskolor
 - 2 gymnasier
- 2 äldreboenden
- 4 helägda stadsdelscentrum
- 2 delägda stadsdelscentrum

E-handel

Kommunen beslutade 2008 att införa e-handel i syfte att skapa en effektiv och ändamålsenlig inköpsprocess.

En förutsättning för att skapa effektiva och ändamålsenliga inköpsprocesser är att så många avtal som möjligt inom kategorin har en elektronisk beställningsväg, samt att inköp genomförs via systemet. Genom att beställningar genomförs i e-handelssystemet säkerställs även att beställningen alltid kontrolleras av överordnad, den s k två-stegsprincipen, vilket är en trygghet med avseende på bland annat mutor och korruption.

Beställning via systemet kan ske på fem olika sätt:

- Formulär – lämpligt för exempelvis tjänster som kräver en offert eller produkter som inte finns inlagda i e-handelssystemet eller produkter som har fast pris men olika varianter eller återkommande kostnader.
- Prislista med egenhanterad katalog – kommunen läser själva in en prislista i e-handelssystemet. Denna beställningsväg är lämplig om det är ett mindre antal produkter i avtalskatalogen.
- Prislista som hanteras av leverantörerna (pricat) – leverantören laddar själv upp en katalog som godkänns av ansvarig upphandlare. Denna beställningsväg är lämplig om det är många produkter i avtalskatalogen.
- Punch-out – integration mellan leverantörens webshop och e-handelssystemet. Denna beställningsväg är lämplig om det är stora produktkataloger som kräver många bilder och mycket specifikation samt sammanlänknings till andra produkter/relaterade produkter.
- Abonnemang – Denna beställningsväg är lämplig om det är ett stort flöde av återkommande fakturor, exempelvis lokalhyror, mobiltelefonabonnemang eller elkostnader.

I dagsläget är andelen fakturor med order eller abonnemangsmatch ca 70 % och bara ca 10 % av kommunens totala upphandlingsbara spend hanteras i e-handelssystemet.

Inom kategorin entreprenad är systemanvändningen nästintill obefintlig, där enbart ett fåtal avtal har en beställningsväg. Kommunen behöver öka andelen avtal i kategorin som har en beställningsväg. E-handeln kan bidra till att kvalitetssäkra och underlätta faktureringsprocessen samt skapa förutsättningar för uppföljning. Inom underkategorin tekniska konsulter behöver kommunen kunna följa upp storleken på avropen för att kunna säkerställa att rätt avropsmodell används i de avtal där rangordning i kombination med förnyad konkurrensutsättning används.

Certifierade beställare

Genom att utbilda beställare skapas bättre förutsättningar för avtalstrohet mot ingångna avtal, vilket ger kvalitetssäkrade inköp samt leder till besparingar. Det ger också större möjligheter att styra mot hållbara alternativ, ökad effektivitet vid inköpen, skydd mot korruption och bluffföretag samt, ett nätverk för kunskapsspridning och kompetensutveckling.

Den certifierade beställaren är den som, på uppdrag av budgetansvarig chef, genomför avrop på kommunens ramavtal samt direktupphandlingar för förvaltningens behov. Anställda blir certifierade först efter att de blivit utsedda av budgetansvarig chef samt genomgått en e-utbildning.

Kommunen har runt 900 certifierade beställare.

5.2 Marknads- och omvärldsanalys

5.2.1 Välfärdsbrottslighet

Svart arbete i byggbranschen har i flera decennier beskrivits som ett problem. Skattefusket har betraktats som ett allvarligt konkurrensproblem då hederliga

företagare riskerar att bli utkonkurrerade av oseriösa entreprenörer som använder sig av svart arbetskraft och därmed dumpar priserna. Dessutom omsätter handeln med svart arbetskraft stora summor pengar som aldrig beskattas.²

I en undersökning som Bygghandelskommissionen låtit göra framkommer det att omkring 80 procent av alla företag från fem länder i östra Europa har en problematisk lönesättning, undandragande av skatt eller utebliven registrering i utstationeringsregistret.

Bygghandelskommissionen lyfter EU-inträdet, den långvariga högkonjunkturen och användningen av underentreprenörer som tre företagsformer som medverkar till en kraftig ökning av arbetslivskriminaliteten inom byggsektorn. Till detta lyfter de att lagar, regler och kontrollen av arbetsförhållandena inte hängit med i utvecklingen. I vissa avseenden har de t o m försämrats. Arbetsmiljöverket har allt svårare att få ut uppgifter om vilka byggarbetsplatser som finns. Skatteverket har gjort en tolkning av sekretessreglerna som gör det svårare att få besked om företagets skattekonton. Antalet ”papperslösa” och de som vistas illegalt i landet har ökat. Den minskade fackliga organisationsgraden betyder att färre har möjlighet att granska att de löner som betalas ut är i enlighet med kollektivavtal. Även antalet småföretag som inte är medlemmar i Bygghandelskommissionen har ökat. Det är fler anställda och företag som inte granskas när det gäller elementära arbetsvillkor.

Rapporten diskuterar även frågor om upphandlande myndigheters möjlighet att undvika oseriösa aktörer som utförare av bygg- och anläggningstjänster. De diskuterar bland annat att det bör vara enkelt och effektivt för upphandlande myndigheter att ta del av relevant information som finns hos bland annat Skatteverket, Polisen och Kronofogden. De skriver också att mallar för utförandavtal, särskilt när det gäller arbetsrättsliga villkor, behöver tas fram och ställas som obligatoriska krav i offentliga kontrakt. Kopplat till detta behöver även frågan om uppföljning av arbetsrättsliga villkor kopplat till GDPR utredas. Även förkastande av anbud med onormalt lågt pris lyfts som en möjlighet att undvika oseriösa leverantörer.³

5.2.2 Rättvist byggande

Rättvist byggande har utvecklats i samarbete med Ekobrottsmyndigheten, Polisen, Skatteverket, Arbetsmiljöverket och branschorganisationerna Stockholms Byggmästareförening, Fairplay Bygg och ID06.⁴

Rättvist byggande är en arbetsmodell för att förebygga och motverka arbetslivskriminalitet och osund konkurrens i byggprojekt. Rättvist byggande är också namnet på den ideella föreningen som stödjer och utför detta arbete åt flera byggherrar i Sverige. Vid ett medlemskap i Rättvist byggande får upphandlande myndighet hjälp med:

- Föranmälan av underentreprenörer

²https://bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180009584/1371914725531/2007_27_organiserat_svararbete.pdf

³<https://static1.squarespace.com/static/5e52409eb7b4050d431127f0/t/61e6afdba920604b6cae0786/1642508275472/Bygghandelskommissionen+-+Slutrapport+%282022%29>

⁴ <https://www.rattvistbyggande.se/media/5383/220411-folder-r%C3%A4ttvist-byggande.pdf>

Samtliga underentreprenörer och leverantörer i byggprojekt ska vara förанmälda och kontrollerade av Rättvist byggande

- Skyltning

Samtliga byggprojekt ska skyltas med information om Rättvist byggande och kontaktvägar till FairPlay Bygg

- Arbetsplatskontroller

Rättvist byggande utför oannonserade arbetsplatskontroller för att följa upp lag- och avtalskrav.

- Uppdaterade avtal och avvikelshantering

Rättvist byggande uppdaterar samtliga entreprenadavtal med krav och sanktioner kopplade till Rättvist byggande. De bistår i att hantera och åtgärda brister kontraktuellt och med myndighetskontakter (t ex polisanmälningar).

Huge Bostäder AB är medlemmar i Rättvist byggande. Kommunen och Huddinge Samhällsfastigheter AB är i dagsläget inte medlemmar.

5.2.3 Municipal

Municipal är ett projekt som drivs av operativa rådet inom Polisen, som också är projektägare och styrgrupp. Deltagande myndigheter i projektgruppen är Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten och ca fem kommuner.

Projektet förväntas leda till bättre förutsättningar för kommuner (och i ett längre perspektiv även regioner) när det gäller att identifiera, förebygga, och vidta åtgärder mot brottsliga upplägg inom välfärden, upphandling och otillbörlig påverkan.

5.2.4 Krisberedskap

Kommunerna har en viktig roll i samhällets krisberedskap. Ju bättre kommunerna är på att hantera en kris, desto bättre blir hela samhället på krishantering.

Kommunerna är ansvariga för verksamhet som måste fungera även under kriser, exempelvis äldreomsorg, vattenförsörjning, fjärrvärme, räddningstjänst och skola.

Enligt *Lagen om kommuners och regioner åtgärder inför och vid extraordinära händelser och höjd beredskap* (LEH) måste kommuner och regioner planera för hur de ska kunna minska risken för att något drabbar verksamheten, men också för att kunna hantera allvarliga störningar i verksamheten.

Kommunen är skyldig att ta fram en särskild plan för hur man ska agera och hantera en allvarlig störning i den kommunala verksamheten, en risk- och sårbarhetsanalys. Kommunen har en skyldighet identifierat prioriterade åtaganden och kritiska beroenden, samt skapar redundans.

Inom ramen för kategoristyrningsarbetet för Entreprenad handlar det om att identifiera försörjningskedjor som är kritiska för samhällsviktig verksamhet samt säkerställa att utförare inom kategorin i sin tur skapar redundans samt att

kommunen är tydlig med prioriteringar, det kan exempelvis handla om prioriterade vägar att röja vid extra ordinära händelser.

Kommunen behöver också säkerställa att befrielsegrunderna i vissa avtal inte befriar leverantören från ansvar vid kriser och andra allvarliga händelser såsom exempelvis allmän smittspridning, värmebölja, brand, längre el-, värme eller vattenavbrott, höjd beredskap eller krig.

5.2.5 Osäker marknad ⁵

Det har under 2022 och 2023 skett prisökningar på varor inom kategorin. Priser på plast, järn, stål, koppar, kartonger och virke har ökat markant. Höga priser på el och drivmedel gör att inflationen ökat under 2022 och 2023. Inflationstakten enligt KPI, det vill säga förändringen i KPI från samma månad föregående år, var 10,6 procent i mars 2023. Detta är en minskning från februari då inflationstakten var 12,0 procent.

5.2.6 Prisjustering

Den grundläggande tanken med att använda index för reglering av avtal, är att fördela risken för prisförändringar mellan köpare och säljare. Med rätt valt index samt en tydligt utformad klausul för prisjustering, finns goda förutsättningar att underlätta avtalsrelationen. Index är en serie tal som visar en relativ förändring över tid i förhållande till en bestämd referenspunkt för till exempel priser, kostnader eller annat mätvärde. En indexserie består alltid av en bas där Index=100, där basen kan avse till exempel en enskild månad eller ett helår.⁶

Viktigt att lyfta i sammanhanget är att indexreglering kan ske utifrån kostnadssidan eller utifrån priser på färdiga produkter; kostnadsindex och prisindex. Kostnadsindex speglar utvecklingen av leverantörens tillverkningskostnader. Dessa kostnader är svåra att påverka och omfattar exempelvis löner, energi, hyra eller insatsvaror. Prisindex speglar prisutvecklingen på produkter i allmän mening, exempelvis kostnadsökningar till följd av hög efterfrågan.

Det är viktigt att index väljs med omsorg och att ställa sig frågan om det är kostnad eller pris som ska styra. Frågor som kan vara vägledande i val av index kan exempelvis vara; vem är leverantören? inom vilken bransch verkar leverantören? Är leverantören en tillverkare eller återförsäljare? Handlar leverantören på den inhemska marknaden eller importerar leverantören sina varor?

Standardavtalen AB 04 respektive ABT 06 innehåller inte några bestämmelser om index. Parterna måste därför själva föra in bestämmelser om indexreglering om de önskar att indexreglering ska vara en del av deras avtal. Villkor om sådan indexreglering är avsedd att anges i de administrativa forskrifterna under kod AFC.614 respektive AFD.614.

⁵ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/priser-och-konsumtion/konsumentprisindex/konsumentprisindex-kpi/pong/statistiknyhet/konsumentprisindex-kpi-mars-2023/>

⁶ <https://www.scb.se/vara-tjanster/scbs-olika-index/att-anvanda-index-i-avtal/>

I standardavtalen finns dock en bestämmelse i kap 6 § 3 om att avtalat pris ska ändras med hänsyn tagen till kostnadsändringar. Bestämmelsen anger tre omständigheter som kan föranleda kostnadsändringar: myndighetsåtgärd, krig eller annat krisförhållande och onormala prisförändringar. För att det avtalade priset ska bli föremål för justering ska kostnadsändringen därutöver ha varit oförutsebar och väsentligt påverkat hela kostnaden för entreprenaden. Bestämmelsen är en s k fast bestämmelse och beställaren behöver särskilt avtala bort kap. 6 § 3 för att denna inte ska gälla för avtalet. Särregleringar måste vara tydliga för att de ska gälla före AB 04/ABT 06. De behöver i sig vara tydliga, anges under rätt kod och rubrik samt att hänvisning görs till den i en sammanställning över ändringar i förhållande till AB 04/ABT 06. I en sådan hänvisning ska det anges under vilken kod och rubrik som ändringen återfinns. I standardavtalet ABK 09 stadgas i kap 6 § 1 att ersättningen ska indexregleras om parterna avtalat om detta. I de administrativa föreskrifterna ska detta enligt AMA AF Konsult 10 regleras under koden AUC 617. I kap 6 § 3 finns även en bestämmelse som tar sikte på kostnadsändringar som beror på om uppdraget förändras och detta påverkar konsultens kostnader. Särregleringar är möjliga och följer samma principer som AB 04/ABT 06.

Det finns flera olika index som kan vara relevanta inom byggsektorn. Vanligt förekommande index är bland annat Entreprenadindex med basmånad 2011 ("Entreprenadindex"), Byggkostnadsindex för byggnader (BKI), Prisindex för monteringsfärdiga trähus – MT 74, Labour Cost Index (LCI), Arbetskostnadsindex (AKI), Faktorprisindex för konsulttjänster – K21, Anläggningsmaskinindex, Fastighetsförvaltningsindex, Fastighetsserviceindex och Lastbilstransportindex (T08).

5.2.7 Sanktioner mot Ryssland^{7 8}

Rysslands invasionskrig mot Ukraina har fått västvärlden att införa ett stort antal ingripande ekonomiska sanktioner mot Ryssland och även mot Belarus.

Sanktionerna innebär förenklat och i korthet följande:

- Offentliga kontrakt får inte tilldelas ryska företag från och med den 9 april 2022. Redan ingångna kontrakt med sådana företag får inte fullgöras från och med den 11 oktober 2022. Detta gäller även avrop från ramavtal – men inte ingående av själva ramavtalet.
- Det finns ett förbud mot att köpa, importera och transportera vissa varor och tjänster från Ryssland och Belarus.
- Betalningar får inte göras till vissa individer som räknas upp i förordningarna. Detta gäller även ersättningar inom ramen för kontrakt som ingåtts i upphandlingar.

Vad gäller samtliga sanktioner gäller att inga krav får beviljas i samband med avtal som träffas av sanktionerna, till exempel skadestånd. Det finns ett generellt förbud mot att avsiktligt vidta åtgärder som syftar till att kringgå sanktionerna.

⁷ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/sanktioner-paverkan-upphandling/>

⁸ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/sanktioner-paverkan-upphandling/importforbud/>

Överträdelser av sanktionerna är straffbelagda, men överträdelser ska inte medföra något ansvar om de vidtagits i god tro.

EU har antagit flera stora paket med restriktiva åtgärder (sanktioner) mot både Ryssland och Belarus. Sanktionerna är ett svar på Rysslands krig mot Ukraina, ett krig som aktivt stöds av Belarus.

Sanktionerna mot Ryssland syftar till att

- undergräva Kremls förmåga att finansiera kriget
- påföra tydliga ekonomiska och politiska kostnader för de personer i Rysslands politiska elit som är ansvariga för invasionen
- minska landets ekonomiska bas.

Mot bakgrund av Belarus stöd till den ryska invasionen har EU även antagit sanktioner mot Belarus.

Sanktionerna har genomförts genom EU-förordningar som är direkt tillämpliga i svensk nationell rätt. Sanktionsförordningarna har ändrats vid flera tillfällen. De uppdaterade ("konsoliderade") versionerna av respektive förordning är dock inte de officiella rättsakterna, utan de består av de ursprungliga förordningarna samt alla efterkommande förordningar som ändrar i dessa. Överträdelser av förbud i någon av sanktionsförordningarna är straffbara enligt en särskild lag.

Exempel på varor och tjänster som ofta importeras från Ryssland och som omfattas av importförbud:

- järn- och stålprodukter, bland annat:
 - olika typer av plåt
 - armeringsjärn
 - rör
- varor som genererar betydande intäkter för Ryssland, bland annat:
 - kaviar
 - olika typer av cement och varor av cement, betong eller konstgjord sten
 - kaliumklorid
 - olika typer av gödselmedel
 - däck av gummi
 - trä och varor av trä
 - massa av trä
 - flytglas, planglas, säkerhetsglas och behållare av glas
 - glasfiber
 - silver
 - bly
- kol och andra fasta fossila bränslen
- råolja och petroleumprodukter
- guldsmycken och guld- och silversmedsvaror av guld.

5.2.8 Hållbarhet

Byggsektorn står för en betydande del av samhällets klimatpåverkan och flera aktörer har de senaste åren startat upp flera arbeten för att minska branschens klimatpåverkan. Några klimatexempel listas nedan samt några sociala hållbarhetsaspekter som påverkar kategorin.

Fossilfri färdplan

Byggföretagen antog redan 2018 en färdplan för fossilfri konkurrenskraft inom bygg- och anläggningssektorn⁹. Färdplanen samlar runt 170 företag, kommuner och organisationer som antagit ett gemensamt mål om att halvera sina utsläpp. Inom färdplanen arbetar olika aktörer med bland annat klimatförbättrad betong, elektrifiering av arbetsmaskiner, återbruk, klimatkartläggning och innovationsprojekt.

Byggföretagens färdplan underlättar för kommunens arbete att fortsätta ställa höga och drivande krav i affärerna samt ger kommunen en styrka för att följa upp hållbarhetskraven i entreprenaderna.

Cirkulär ekonomi

Det pågår flera olika projekt och utvecklande av affärsmodeller för återbruk och återvunnet material inom entreprenadbranschen. Detta skapar större medvetenhet och ökar viljan i branschen att bygga mer resurseffektivt. Likaså framhävs hur upphandling är ett viktigt verktyg för att driva utveckling inom branschen, genom att ställa krav som främjar en cirkulär ekonomi.

Klimatarena Stockholm

Klimatarena Stockholm är en regional samverkansplattform för länets klimatomställning.

Deltagarna i Klimatarena Stockholm samarbetar för att ligga i linje med Parisavtalet och accelerera klimatomställningen i Stockholms län. Målet för fokusområde bygg och anläggning är att alla bygg- och anläggningsprojekt i Stockholms län genomförs klimatneutralt och förvaltas resurseffektivt senast 2030. Det innebär att utsläppen av växthusgaser från bygg- och anläggningsprojekt i länet minst halveras från 2022 till 2030. Aktörer som beslutar att delta i Klimatarena Stockholm ska skriva på ett klimatlöfte som följs upp. Offentliga aktörer åtar sig att stödja privata och offentliga bolag i att uppnå sina delmål.

Kommunen samt de helägda bolagen anslöt sig till Klimatarena Stockholm under våren 2023.

Centrum för cirkulärt byggande

Centrum för cirkulärt byggande (CC Build) startade 2015 och är en arena där olika aktörer inom branschen kan mötas och samverka kring cirkulära materialflöden och

⁹ <https://byggforetagen.se/fossilfri-konkurrenskraft/>

återbruk¹⁰. Här kan offentliga och privata aktörer samlas för att hitta och efterlysa bland annat byggvaror. CC Build har även en produktbank där man kan skapa en egen databas över befintliga resurser - materialbank - i projekt och inom sin organisation. Produktbanken ger stöd för kvalitetsbedömning och för utvärdering av tex climateffekter med återbruk.

Cirkulär anläggningsindustri

I en rapport från Expertgruppen för Cirkulär Anläggningsindustri kopplad till Delegationen för cirkulär ekonomi sammanställs anteckningar från möten med ett 50-tal experter från myndigheter, tillsynsmyndigheter, offentliga beställare och företagare¹¹.

Sverige har enligt rapporten en stor efterfrågan på olika material för anläggningsändamål, ca 100 miljoner ton per år. Stora mängder överskott genereras i samband med infrastruktur och byggprojekt, uppskattningsvis ligger det enligt expertgruppen på 40-60 miljoner ton årligen. Av de material som säljs i Sverige utgör återvunna material bara en bråkdel.

Expertgruppen menar att orsaken till att vi har mindre försäljning i Sverige är till viss del institutionella hinder som många av våra grannländer har övervunnit genom samverkan mellan politik, tillsyn och verksamhetsutövare. I rapporten har ett antal faktorer identifierats som hinder och möjligheter, bland annat klassning av material som biprodukt respektive avfall, nationella end-of-waste-kriterier, mer effektiv tillsyn vid återvinning och ytor för materialhantering vid byggprojekt.

Nätverket End-of-waste

I nätverket End-of-waste¹² finns experter aktiva inom planering, tillsyn, beställning, produktion och återvinning inom anläggningsindustrin med ambitionen att skapa cirkulära materialflöden.

Nätverket administreras av företaget Massbalans som arbetar med schaktmassor, fyllnadsmassor, betong, asfalt, lera, jord och andra stenmaterial. Bolagets grundare menar att det finns en god marknad för återvunnet bergmaterial samt att återvunnet nästan alltid är billigare än nyproducerat. Flera aktörer säljer både nytt och återvunnet material. Däremot varierar tillgången över tid samt att återvunnet material ofta diskrimineras på grund av att det ofta föreskrivs ett visst material, exempelvis bergkross. I stället borde funktionen eller ändamålet (till exempel bärlager) efterfrågas. En central aspekt för att möjliggöra ökat cirkulärt anläggningsbyggande är att arbeta för att minska transporterna och effektivisera logistiken genom fler anläggningar för materialhantering eller mobila krossanläggningar.

Kommunkoncernens återbruksprojekt

¹⁰ <https://ccbuid.se/>

¹¹ [https://delegationcirkularekonomi.se/download/18.79179b21176dc0a6fcb10579/1610707402737/Expertgruppen%20f%C3%B6r%20Cirkul%C3%A4r%20Anl%C3%A4ggningsindustri\(tillg%C3%A4nglig\)2.pdf](https://delegationcirkularekonomi.se/download/18.79179b21176dc0a6fcb10579/1610707402737/Expertgruppen%20f%C3%B6r%20Cirkul%C3%A4r%20Anl%C3%A4ggningsindustri(tillg%C3%A4nglig)2.pdf)

¹² <https://www.end-of-waste.org/>

Som ett led i att utveckla den cirkulära ekonomin och att minska klimatpåverkan inom Huddinge kommun har Huddinge Samhällsfastigheter AB och Hüge Bostäder AB tillsammans med kommunens miljöstrateger tagit initiativ till ett kommunkoncernövergripande arbetssätt med återbruk i fokus.

Inom organisationerna saknas vetskap om att varor finns och det köps nya i stället för att återbruka varor som finns. Projektet innebär att vissa delar av bolagen och förvaltningarna kommer att få förändrade arbetssätt.

Projektet kommer att skapa förutsättningar för återbruk genom att ta fram rutiner, beslut om IT-systemstöd, arbetssätt och att öka kunskapen. Implementering och förändringsarbetet i respektive organisation ingår inte i projektet, detta utförs av respektive organisation.

2022 gjorde Huddinge Samhällsfastigheter en mindre utredning för val av IT-system för återbruksarbetet. Den visade att Centrum för cirkulärt byggande (CCbuild) var den vid det givna tillfället bästa alternativet. Det sker en stor utveckling av systemstöd inom området, varför det behövs en ny utredning om CCbuild är systemstödet som kommunkoncernen ska använda.

Projektet har två delprojekt. Ett av dem är ”Bruket” som ska hantera byggvaror och varor för utemiljö.

Kostnadsperspektivet

Branschaktörer meddelar att satsningar på cirkulärt byggande kan i vissa fall innebära ökade kostnader initialt genom exempelvis analys, nya arbetssätt och bearbetning av material. Men detta ska sättas i perspektiv till att investeringen med stor sannolikhet kommer innebära minskade transporter, minskade kostnader för nyproducerat material och resurseffektivitet. Dessutom kommer en omsättning bidra till minskade utsläpp från både transporter och nyproducerat material.

Miljövänliga varor och material

Kemikalieinspektionen skriver på sin webbplats att alla varor innehåller kemikalier¹³. Exempel på skadliga ämnen är vissa kemikalier som ofta ger en specifik funktion till exempel mjukgörare i plast eller vatten- och fettavvisande beläggningar. Andra exempel är tungmetaller.

Det är därför viktigt att mängden skadliga ämnen som ingår i entreprenaderna minskas, så att materialet inte på kort eller lång sikt påverkar vår natur och människorna. Skadliga ämnen kan definieras som de ämnen som är reglerade i EU:s Reach-förordning¹⁴ samt Kemikalieinspektionens PRIO-databas¹⁵

Det finns flera systemstöd där entreprenörer och/eller tillverkare registrerar innehållet i varor och material så att köpare kan göra aktiva val att välja varor som minimerar skadliga ämnen och kemikalier. Exempel på sådana system stöd är

¹³ <https://www.kemi.se/lagar-och-regler/introduktion-till-kemikaliereglerna>

¹⁴ <https://www.kemi.se/lagar-och-regler/lagstiftningar-inom-kemikalieområdet/eu-gemensam-lagstiftning/reach-forordningen/kort-om-reach>

¹⁵ <https://www.kemi.se/prioguiden/start/prios-kriterier-for-utfasningsamnen-och-prioriterade-riskminskningsamnen>

Sunda Hus¹⁶, Byggvarubedömningen¹⁷ och BASTA¹⁸. I dessa system kan kommunen sedan lätt kontrollera varornas/materialens innehåll och säkerställa att minimeringen av skadliga ämnen sprids i Huddinges natur.

Arbetsmiljö i bygg- och anläggningsbranschen

Enligt Arbetsmiljöverket är bygg- och anläggningsbranschen en av de mest olycksdrabbade branscherna i Sverige¹⁹. Detta då arbetsplatserna är tillfälliga, arbetena är rörliga samt att olika aktörer är inblandade. Riskerna består av bland annat fysiska risker, belastningsskador, kemiska och biologiska arbetsmiljörisker samt sociala arbetsmiljörisker.

Arbetsmiljöverket skriver vidare att *”redan under planeringen och projekteringen ska byggherren och projektörerna identifiera arbetsmiljörisker som kan uppstå i byggprojektet och försöka förebygga dessa. De risker som inte kan elimineras genom att byggherren och projektörerna välja andra lösningar, måste hanteras på något sätt.”* Här har byggarbetsmiljösamordnarna, Bas-P och Bas-U, en viktig att samordna olika arbeten för att minimera att risker uppstår.

Byggbranschen har sedan en tid tillbaka en gemensam säkerhetspark²⁰ där de som arbetar i byggbranschen ges möjlighet att i grupp praktisera säkerhet och reflektera kring beteende och attityder.

Därutöver finns även medlemsorganisationen Håll nollan²¹ som samverkar för att skapa en bättre säkerhetskultur inom bygg- och anläggningsbranschen.

Jämställdhet

Byggföretagen skriver i en rapport om förvärvsarbetande i byggindustrin att *”andelen kvinnor har ökat från 8,1 procent år 2010 till 10,1 procent år 2020”*²². Skillnaden är dock stor mellan olika yrkesområden. Den lägsta andelen år 2020 fanns inom hantverksyrkena där enbart 2,3 procent var kvinnor.

¹⁶ <https://www.sundahus.se/>

¹⁷ <https://byggvarubedomningen.se/>

¹⁸ <https://www.bastaonline.se/>

¹⁹ <https://www.av.se/produktion-industri-och-logistik/bygg/>

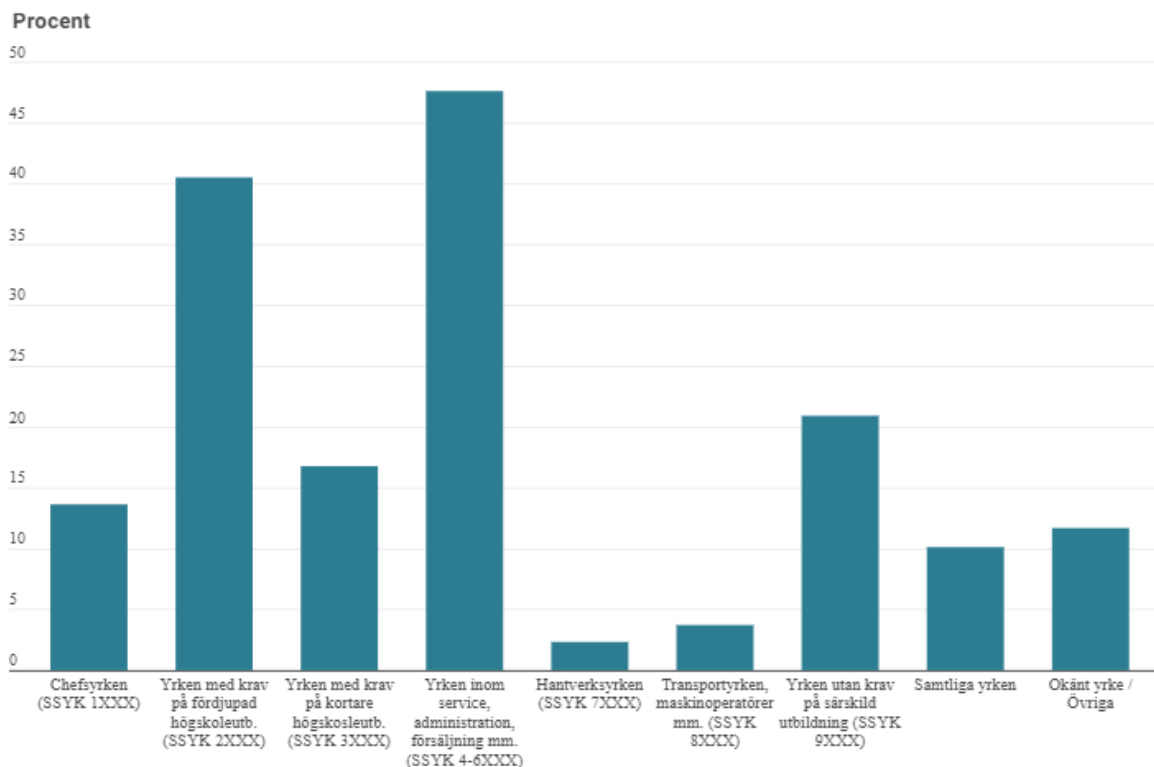
²⁰ <https://sakerhetspark.se/automatiskt-utkast/>

²¹ <https://www.hallnollan.se/>

²² <https://byggforetagen.se/statistik/forvarvsarbetande-i-byggindustrin/>

Andel kvinnor för respektive yrkeskategori 2020

Forskning visar på att jämställda arbetsplatser är mer innovativa, har bättre materiella förutsättningar, ger en ökad trivsel, förbättrad hälsa och förbättrat välbefinnande hos medarbetarna. Fackförbundet Byggnads framhäver dock att dagens byggarbetsplatser är ojämställda och går helt emot de regler och rättigheter som finns för att alla ska ha en bra arbetsmiljö och känna trivsel på jobbet²³. Detta kan förklara den låga andelen kvinnor i branschen. Byggnads och Byggföretagen startade 2015 kampanjen ”Stoppa machokulturen”²⁴ och genom förändra små saker i vardagen har de kunnat visa på att förändringen är nödvändig och möjlig.

²³ <https://www.byggnads.se/om-oss/vi-tycker/jamstalldhet/>

²⁴ <https://www.byggnads.se/om-oss/vi-tycker/jamstalldhet/stoppa-machokulturen/>

6.0 KATEGORISTRATEGI

Kategoristrategin ska tala om hur identifierade potentialer utifrån nulägesanalysen ska kunna realiseras, dvs vilka aktiviteter/åtgärder som behöver genomföras för att nå uppsatta effektmål. Vilka i sin tur hämtas från, för kategorin, relevanta styrdokument.

6.1 Vid upphandling av entreprenader arbetar verksamheten och upphandlingssektionen tillsammans i ett tidigt skede för att säkerställa den goda offentliga affären.

Kommunen ska upprätta ett arbetssätt där upphandlingssektionen och samhällsbyggnadsavdelningen vid kommunstyrelsens förvaltning arbetar tillsammans i ett tidigt skede för att säkerställa att rätt affärsform väljs samt att relevanta kravställningar beaktas i upphandlingen.

Krisberedskap ska vara en naturlig del av upphandlingsprocessen och trygghets- och säkerhetssektionen vid kommunstyrelsens förvaltning ska involveras i de upphandlingar där behov av detta finns.

6.2 Utveckla den proaktiva avtalsuppföljningen i kategorin

Proaktiv avtalsuppföljning syftar till att säkerställa att avtalade villkor och kvalitetsstandarder efterlevs samt att stärka samarbetet och förtroendet mellan parterna. Genom att initiera och genomföra avtalsuppföljningar på ett proaktivt sätt kan potentiella problem identifieras i ett tidigt skede och åtgärdas innan de eskalerar till konflikter eller negativ påverkan på den övergripande affären.

Den interna ansvarsfördelningen för proaktiv avtalsuppföljning framgår av kommunens riktlinjer för upphandling och inköp.

Uppföljning av kommunkoncerngemensamma avtal ska samordnas.

Utifrån identifierat nuläge är det särskilt viktigt att följa upp att rätt avropsmodell används vid avrop inom kategorin samt att avropen genomförs på rätt sätt.

Leverantörsstyrning

Huvudfokus för avtal inom kategorin ska vara totalkostnadsfokus och partnerskap med leverantören. Här ska kommunen välja leverantörer med omsorg och ha fokus på resultat.

6.3 Bekämpa välfärdsbrottslighet

Kommunen ska verka för att bekämpa välfärdsbrottslighet inom entreprenader för att främja en trygg arbetsmiljö, främja legalitet och efterlevnad samt skapa en ansvarsfull entreprenadsektor.

Förutom att kommunen måste arbeta tvärfunktionellt för att stävja välfärdsbrott, behöver kommunen också ta stöd av och samverka med andra myndigheter och organisationer.

Kommunen behöver fortsätta deltagandet i projektet Municipal och överväga inträde i Rättvist byggande.

Kommunen behöver även arbeta effektivare med uppföljning av arbetsrättsliga villkor och se över vilka möjligheter kommunen har till inhämtning av personuppgifter, exempelvis anställningsavtal, semesterlistor och lönespecifikationer, kopplat till GDPR.

6.4 Utveckla e-handeln genom att öka andelen avtal som har en beställningsväg i e-handelssystemet och öka andelen inköp som genomförs via e-handelssystemet

Beställningsvägar bör finnas och nyttjas för kommunens ramavtal, där det är möjligt och lämpligt.

Detta för att säkerställa att rätt avropsmodell används, minska risken för korruption, skapa förutsättningar för proaktiv avtalsuppföljning, kvalitetssäkra beställning- och faktureringsprocessen samt minska administrationskostnaderna.

6.5 Minska miljöpåverkan, bidra till en cirkulär ekonomi och öka den sociala hållbarheten

Social hållbarhet och delaktighet

Vid alla upphandlingar ska det undersökas om möjlighet finns att ställa arbetsfrämjande villkor för att skapa förutsättningar för personer långt ifrån arbetsmarknaden att öka möjligheterna till egen försörjning.

Krav på jämställdhet ska ställas i alla upphandlingar.

För att skapa lika förutsättningar för alla oavsett eventuell funktionsnedsättning ska tillgänglighetskrav ställas i upphandlingar inom kategorin.

Då oskäliga arbetsvillkor förekommer i byggbranschen ska arbetsrättsliga villkor enligt kollektivavtal alltid ställas i alla projektentreprenader och ramavtal förutom avtal på tekniska konsulter.

Krav på en bra arbetsmiljö och rutiner för säkerhet ska ställas projektentreprenader samt ramavtal.

Minska miljöpåverkan och bidra till en cirkulär ekonomi

Krav ska ställas i alla upphandlingar inom kategorin för att främja ett minskat resande och en omställning till ett fossilfritt samhälle. Detta gäller personresor, varutransporter samt användande av arbetsmaskiner.

Hårda krav för att bidra till en giftfri miljö ska ställas där kommunen på ett effektivt sätt kan följa upp kraven. Kraven ska väljas utifrån en materialdatabas och enligt specifikationer i Handlingsplanen för gifter i miljön.

Alla upphandlingar inom kategorin ska bidra till en omställning till en cirkulär ekonomi, minimera uppkomsten av avfall samt bidra till en minskning av kommunens konsumtionsbaserade utsläpp.

Inför all projektering behöver projektledaren identifiera vilka möjligheter det finns till att återbruka befintligt material samt använda återbrukat material. Detta görs

rimligen med samma rutiner och stöd som de kommunala bolagen har för att hitta de största synergierna inom kommunkoncernen. Lika så kan Upphandlingsmyndighetens krav på materialinventering användas.

7.0 EFFEKTUPPFÖLJNING

Utifrån mål och strategier ska nedan punkter vara uppfyllda efter fyra år.

Syftet är att säkerställa att strategier och aktiviteter fortlöper enligt förutbestämd plan och åtgärder vitas i de fall avvikelser från plan identifieras.

Genomförda aktiviteter och dess effekter rapporteras årligen, i juni, tillsammans med övergripande statusrapportering kring måluppfyllelse utifrån effektmålen.

Måluppfyllelse kommer att mätas enligt nedan.

- *Vid upphandling av entreprenader arbetar verksamheten och upphandlingssektionen tillsammans i ett tidigt skede för att säkerställa den goda offentliga affären.*
Ska vara uppnått efter fyra år:
 - Rutin framtagen för när upphandlingssektionen ska involveras i projekten.
 - Kommunen har identifierat vilka försörjningskedjor som är kritiska inom kategorin.
 - I kritiska avtal ska krav på krisberedskap ställas och Trygghet och säkerhetssektionen involveras.
 - I kritiska avtal ska befrielsegrunderna i avtalet anpassas.
- *Utveckla den proaktiva avtalsuppföljningen i kategorin*
Koppling till målområden: Huddinge kommun har en sund och uthållig ekonomi.
 - Rutin för proaktiv uppföljning för koncerngemensamma avtal finns framtagen.
 - Alla förnyade konkurrensutsättningar genomförs av upphandlare på upphandlingssektionen tillsammans med verksamhetsrepresentanter, där upphandlaren är processansvarig.
 - Den proaktiva avtalsuppföljningen genomförs på samtliga strategiska avtal där partnerskap med leverantören är huvudfokus.
- *Bekämpa välfärdsbrottslighet*
 - Kommunen har tagit fram arbetssätt för att motverka välfärdsbrottslighet.
 - Kommunen har tagit fram en rutin för att följa upp arbetsrättsliga villkor.
- *Utveckla e-handeln genom att öka andel avtal som har en beställningsväg i e-handelssystemet och öka andel inköp som genomförs via e-handelssystemet.*
 - Beställningsvägar finns och används för merparten av avtalen inom kategorin.
- *Minska miljöpåverkan, bidra till en cirkulär ekonomi och öka den sociala hållbarheten.*

- Arbetsfrämjande villkor ställs för de upphandlingar där det bedöms vara relevant.
- Arbetsrättsliga villkor ställs och följs upp i upphandlingar där det bedömts vara relevant.
- Upphandlingarna inom kategorin bidrar till att målet om cirkulära moment uppfylls.

BILAGA 1 – KATEGORIORGANISATION

Kategoriledare

Kategoriarbetet leds av en kategoriledare som Upphandlingschefen har utsett för respektive kategori. Kategoriledaren ansvarar för att analysera, ta fram kategoriplan och återrapportera till upphandlingsstyrgruppens beredningsgrupp. Kategoriledare: Jenny Svensson, kategoriledare, Upphandlingssektionen, KSF

Kategoriteam

Kategoriteamet har haft representanter från Miljö- och bygglovsförvaltningen och kommunstyrelsens förvaltning (samhällsbyggnadsavdelningen och ekonomiavdelningen).

I kategoriteamet har även hållbarhetsstrateg och avtalscontroller medverkat.

Kategoriteamets uppgift är att utveckla en kategoriplan genom att analysera och föreslå förbättringar samt prioritera vilka upphandlings- och utvecklingsprojekt som ska drivas, under vilken tidsperiod, samt vilka resurser som ska tillsättas. Vidare har kategoriteamet haft ansvar för att lyfta fram risker vid genomförande.

Kategorideltagare:

Lena Mårdh, hållbarhetsstrateg, Upphandlingssektionen, KSF

Helené Hill, f.d. Samhällsbyggnadsdirektör, Samhällsbyggnadsavdelning, KSF

Robin Eriksson Waara, sektionschef, Samhällsbyggnadsavdelningen, KSF

David Grind, Sektionschef, Samhällsbyggnadsavdelning, KSF

Martina Leopold-Skoglund, Sektionschef, Samhällsbyggnadsavdelning, KSF

Nicklas Lord, Sektionschef, Samhällsbyggnadsavdelning, KSF

Charlotta Thureson Giberg, Sektionschef, Samhällsbyggnadsavdelning, KSF

Marko Mrdjen, projektchef, MBF

Intressenter

Intressenter inom kategorin är främst samhällsbyggnadsavdelningen vid kommunstyrelsens förvaltning, miljö- och bygglovsförvaltningen samt de helägda bolagen.

Invånare och leverantörer utgör även en intressentgrupp.

BILAGA 2 – AKTIVITETSLISTA

1.0 AKTIVITETSLISTA

Nedan beskrivs de aktiviteter som planeras utföras under nästkommande fyraårsperiod.

1.1 Utveckla e-handeln inom kategorin

I dagsläget används e-handelssystemet endast i ett fåtal av kommunens avtal. Aktiviteten syftar till att beställningsvägar läggs upp i e-handelssystemet, för de avtal där det är lämpligt.

Identifierad potential

Minskad administrationskostnad och kostnadskontroll.

Skapar förutsättningar för bättre avtalsuppföljning och underlättar för beställaren att göra rätt vid avrop.

Ansvarig: e-handelsadministratör

Deltagare: avtalscontoller och avtalsansvarig.

Mål

Effektivare beställning- och faktureringsprocess och bättre underlag för uppföljning.

Implementering

Aktiviteten leds av avtalscontoller som tar hjälp av avtalsansvarig och e-handelsadministratör.

Prioritering

1

Uppnådd effekt

Beställningsväg finns för samtliga avtal inom kategorin, där så är lämpligt.

1.2 Revidera mallar för upphandlingsdokument

Nya mallar för AB04, ABT06, ABK 09 och ABFF samt förnyad konkurrensutsättning tas fram.

Entreprenader och ramavtal som upphandlas inom kategorin är av likartad karaktär och möjliggör framtagandet av standardiserade krav som ska ställas vid upphandling inom kategorin.

Aktiviteten samordnas med bolagen.

Identifierad potential

Effektiviserad upphandlingsprocess, kvalitetssäkrade underlag samt bidra till kommunens hållbarhetsmål och underlätta upphandlingsarbetet.

Ansvarig: upphandlare inom kategorin

Deltagare: hållbarhetsstrateg.

Mål

Mallar finns framtagna med relevanta krav för upphandling av projektspecifika entreprenader, ramavtal samt tekniska konsulter.

Implementering

Upphandlare inom kategorin och hållbarhetsstrateg på kommunstyrelsens förvaltning arbetar fram förslag på nya mallar som sedan remissas till strukturgruppen, bolagen och upphandlingschefen

Prioritering

1

Uppnådd effekt

Effektiviserad upphandlingsprocess, kvalitetssäkrade underlag.

1.3 Slå ihop avtalsområden inom tekniska konsulter

Beskrivning av aktivitet

Kommunen genomför många upphandlingar inom underkategorin tekniska konsulter, där vissa upphandlingar/avtalsområden delvis överlappar varandra. Vissa upphandlingsområden kan med fördel slås ihop och upphandlas tillsammans med separata avtalsområden.

Identifierad potential

Genom att slå ihop och upphandla fler upphandlingsområden gemensamt, minskar administrationen och avtalen blir mer lättöverskådliga och användarvänliga.

Ansvarig

Avtalsansvariga upphandlare i samarbete med verksamheten.

Mål

Färre upphandlingar inom kategorin tekniska konsulter.

Implementering

Genomför en genomlysning av samtliga avtal inom underkategorin tillsammans med verksamheten. Identifiera vilka avtalsområden som går att slå ihop.

Planera för genomförandet av upphandlingarna.

Prioritering

1

Uppnådd effekt

Färre antal upphandlingar inom underkategorin tekniska konsulter.

1.4 Utredda möjlighet till koordinering av projekt för att främja en cirkulär ekonomi

Beskrivning av aktivitet

För att bidra till en cirkulär ekonomi i Huddinges samhällsbyggande behöver mycket mer material och massor återbrukas både inom kommunens egna projekt och på en regional nivå. Dock saknas idag förutsättningar och resurser för att koordinera olika projekt och dess material och masshantering.

Idag görs en inventering av material i enskilda projekt och vad som eventuellt kan återbrukas i det enskilda projektet. Men detta blir oftast väldigt begränsat och mycket material lämnas över till entreprenören.

Identifierad potential

Genom en masskoordinator kan kommunen effektivisera och förbättra sin kunskap och hantering av material och massor. En masskoordinator bör ha i uppdrag att koordinera hantering av material och massor mellan olika projekt och säkerställa att det sker på ett effektivt sätt i projektet, men även ha en förståelse och överblick över de övergripande flödena och planera för framtiden. Detta bör även samordnas med kommunens helägda bolag inom det gemensamma återbruksprojektet. Likaså kan en masskoordinator vara en länk till andra organisatorers projekt och skapa möjligheter att återbruka deras överblivna material och massor.

Genom att materialinventera flera projekt och kommande projekt samordnat identifieras möjligheter att återbruka material och massor i andra projekt samt minska nyinköp av material och massor genom att synkronisera olika projekt för optimalt material och massanvändande.

Ansvarig: hållbarhetsstrateg

Deltagare: Samhällsbyggnadsavdelningen vid kommunstyrelsens förvaltning.
Intressenter är Hüge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB

Mål

Att en masskoordinator anställs och rutiner för samordnad materialinventering tas fram.

Implementering

En masskoordinator anställs.

Tidplan

1

Uppnådd effekt

En masskoordinator är anställd och rutiner för samordnad materialinventering beslutas.

1.5 Utredda anslutning till systemstöd för miljövänliga varor och material

Beskrivning av aktivitet

Kommunen ställer idag, och sedan länge tillbaka, krav på material och kemiskt innehåll i upphandlingar baserat på Trafikverkets kravställning. Det är en komplicerad kravställning som baseras på ett system som Trafikverket har byggt upp vilket kräver kunskap och förståelse, något kommunen inte har. Dessutom riskerar det att vara motstridiga krav i vad som framgår av respektive mängdföreteckning i projekten. Då har ett visst kunskapsglapp vilket har föranlett att uppföljning av dessa krav ofta uteblir.

Kommunen behöver enligt Handlingsplan gifter i miljön välja material utifrån en bedömning i en materialdatabas. Vilken materialdatabas som bör användas, av de som finns på marknaden behöver analyseras utifrån Huddinges behov ur ett kvalitets- och uppföljnings- och kostnadsperspektiv. Även synergieffekter med de kommunägda bolagen bör beaktas.

Identifierad potential

Genom en materialdatabas kan kommunen effektivisera uppföljning och relevanta krav som bidrar till att minimera gifter i miljön. Ett systemstöd kan även bidra till att synkronisera kommunens arbete med Stockholm vatten och avlopps arbete.

På detta sätt skapas bättre förutsättningar för att säkerställa att inga farliga ämnen förekommer i de byggmaterial som används i entreprenaderna.

Ansvarig: hållbarhetsstrateg

Deltagare: kategoriledare vid upphandlingssektionen, samhällsbyggnadsavdelningen vid kommunstyrelsens förvaltning, Huga Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB.

Mål

Effektiv uppföljning och kravställning av material och varor samt kemiska ämnen.

Implementering

Utbildning och introduktion till berörda medarbetare ges för att använda medlemskapet. Anpassning av kravställning i mallar och rutiner för arbetssätt justeras.

Prioritering

1

Uppnådd effekt

Kommunen är ansluten till ett systemstöd för kravställning och uppföljning av material och kemiska ämnen samt effektiviserar samarbetet med bolagen.

1.6 Utreda medlemskap i Centrum för cirkulärt byggande eller liknande samverkansmodell

Beskrivning av aktivitet

Idag har kommunen inget strukturerat arbetssätt att främja återbruk i entreprenaderna och mängdförteckningarna i projekten riskerar att resultera i enbart eller mestadels nya material och massor. Entreprenadbranschen har börjat sin omställning till ett mer cirkulärt byggande och för att möta det och bidra till kommunens olika mål för ett hållbart samhällsbyggande behöver kommunen skapa bättre förutsättningar för återbruk av byggmaterial, samt använda mer återbrukat byggmaterial.

Identifierad potential

Genom ett medlemskap i CCBuild eller liknande samverkansmodell kan kommunen skapa större möjligheter att använda återbrukat material i entreprenaderna samt främja att material kommunen inte har användning av kan återbrukas an andra aktörer i syfte att utveckla en cirkulär ekonomi i samhället.

Detta kommer bidra till minskad mängd avfall, minska de konsumtionsbaserade utsläppen vilket bidrar till ett hållbart samhällsbyggande.

Huddinge Samhällsfastigheter är idag anslutna till Centrum för cirkulärt byggande. Erfarenheter från bolagets arbete kan nyttjas.

Ansvarig: hållbarhetsstrateg

Deltagare: kategoriledare, samhällsbyggnadsavdelningen vid kommunstyrelsens förvaltning.

Mål

Beslut om huruvida kommunen ska gå med i CCBulid eller liknande samverkansmodell samt eventuellt skicka in ansökan.

Implementering

Medlemskap i CCBuild eller liknande samverkansorganisation skickas in samt att utbildning och introduktion till berörda medarbetare ges för att använda medlemskapet.

Eventuell anpassning av mallar och rutiner för arbetssätt kan behöva justeras.

Detta bör ställas mot att kommunen och bolagen nyligen anslutit sig till Klimatarena Stockholm.

Prioritering

1

Uppnådd effekt

Att kommunen är medlemmar i CCBuild eller liknande samverkansorganisation och drar nytta av detta.

1.7 Utveckling av samarbetet med de helägda bolagen

Aktiviteten innebär att tillsammans med bolagen analysera och identifiera vilka avtal som bör samordnas. Det inkluderar även utveckling av gemensamma mallar och arbetssätt.

Identifierad potential

Genom ett närmare samarbete med de helägda bolagen kan kommunkoncernen optimera användningen av resurserna, säkra kunskapsöverföring inom koncernen, dra nytta av kommunkoncernens storlek i upphandlingar samt säkerställa, måluppfyllelse av gemensamma styrdokument så som miljöprogrammet.

Ansvarig: kategoriledare

Deltagare: representanter från bolagens inköpsfunktioner.

Mål

Målet med denna aktivitet är att identifiera och samordna fler avtal samt att ta fram gemensamma mallar och arbetssätt. Detta syftar till att öka effektiviteten och kvaliteten upphandlingar inom kommunkoncernen.

Implementering

Genomlysning av avtalsområden som i framtiden kan samordnas inom kommunkoncernen ska genomföras.

Gemensamma mallar och arbetssätt ska tas fram.

Prioritering

2

Uppnådd effekt

Minskade kostnader och tidsåtgång i upphandling- och uppföljningsprocessen.

Ökad användning av gemensamma mallar och arbetssätt.

1.8 Utredda flexibla avfallsklassificering

Beskrivning av aktivitet

I Sverige och inom entreprenadbranschen klassas mycket av massorna som avfall i stället för restprodukter som kan återanvändas i samma eller andra entreprenader. Det varierar dessutom från olika kommuner. Detta skapar en otydlighet för entreprenörerna, vilket kan leda till kostnadsökningar samt minimerar möjligheten till optimalt återbruk och återanvändning. Anledningen, generellt sett, till att mycket klassas som avfall är att en försiktighetsprincip i lagtolkningen tillämpas. Detta kan leda till att onödigt mycket material inte kan återanvändas och nytt material behöver köpas. Detta leder till både fortsatt stora mängder avfallsmassor, troligtvis ökade kostnader samt att de konsumtionsbaserade utsläppen ej minskar.

Identifierad potential

Genom en flexibel klassificering av material och massor kan mer material och massor återbrukas och återanvändas som restprodukter i andra projekt både inom kommunens och bolagens entreprenader. När mer material och massor kan återbrukas kan även transporterna minskas och därmed kan även kostnaderna för entreprenaderna reduceras.

Genom att skapa en tydlighet om Huddinges avfallsklassificering skapas en transparens och troligen också en högre attraktivitet för Huddinges affärer inom entreprenadbranschen, vilket kan leda till fler och/eller bättre anbudsgivare.

Detta kan även öka användningen av delprojektet "Bruket" från det kommunkoncernsgemensamma återbruksprojektet.

Ansvarig: hållbarhetsstrateg

Deltagare: Miljötillsynsverksamheten (MBF), Samhällsbyggnadsavdelningen, bolagen.

Mål

En flexiblare avfallsklassificering vilket skapar tydlighet för alla berörda inom kommunkoncernen samt entreprenörerna. Detta bidrar till att minska avfallet och minska kommunens konsumtionsbaserade utsläpp så att vi skapar mer hållbara samhällen.

Implementering

Anpassning av mallar genom justering av kravskrivningar kan behöva göras för att verkställa flexiblare avfallsklassificering.

Prioritering

2

Uppnådd effekt

Tydlighet i kommunkoncernens avfallsklassificering för mindre avfall och mer återbruk.

1.9 Utveckla den proaktiv avtalsuppföljningen i kategorin

Många avtal inom kategorin kategoriseras som strategiska avtal, där ett leveransstopp antingen får en påverkan i form av försening av samhällsbyggnadsprocessen eller en negativ påverkan på de tjänster som levereras till kommuninvånarna (exempelvis snöröjning).

Den proaktiva avtalsuppföljningen behöver effektiviseras och genomföras på ett strukturerat sätt.

Aktiviteten bör genomföras tillsammans med de helägda bolagen.

Identifierad potential

Bekämpa välfärdsbrottslighet, bättre service till kommuninvånarna, kostnadseffektiviseringar.

Ansvarig: avtalscontroller

Deltagare: kategoriledare, avtalsansvariga upphandlare och de helägda bolagen.

Mål

Effektivare genomförd proaktiv avtalsuppföljning.

Implementering

Med utgångspunkt från Kraljics matris tas strategier fram för respektive avtal.

Prioritering

2

Uppnådd effekt

Kostnadseffektivisering, motverka fusk och korruption, mindre leverensstopp pga. avtalsstrul.

1.10 Utreda plats för återbruk och masshantering

Beskrivning av aktivitet

Entreprenadbranschen har idag svårt att optimera återbruk och återvinning av material och massor då det saknas utrymme för tillfällig lagring av material och massor. Idag överlämnas mycket av överblivet material och massor från kommunens projekt till entreprenörerna. Det kapital som finns i överlämnat material och massor är inget som kommunen får ersättning för och dessutom medför det onödiga transporter för bortforslande. Detta medför både ökade arbetskostnader för entreprenören samt att kommunen skänker bort kapital till entreprenörerna.

Utredningen behöver undersöka lämplig plats, om det behöver finnas begränsningar i vad som ska lagras tillfälligt på den aktuella platsen samt om det finns andra begränsningar.

Identifierad potential

Genom att skapa en lokal plats, med eventuellt flera mindre noder, för masshantering kan transporterna minska genom effektivare logistik och möjligheten att återbruka material och massor optimeras i samma projekt eller framtida projekt. Detta bidrar till minskande konsumtionsbaserade utsläpp, minskade växthusgasutsläpp samt minskad mängd avfall.

Ett ökat återbruk ger stor potential att minska kommunens kostnader.

Ansvarig: hållbarhetsstrateg

Deltagare: Strategiska sektionen på samhällsbyggnadsavdelningen (SBA) inom kommunstyrelsens förvaltning, upphandlare inom kategorin, miljö- och bygglovsförvaltningen samt Hüge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB.

Mål

En plats för återbruk och masshantering är identifierad och används inom kommunkoncernen.

Implementering

Mallar och arbetsätt inom SBA, Upphandlingssektionen och bolagen har justerats så att platsen för återbruk och masshantering används.

Prioritering

2

Uppnådd effekt

Besluts har tagits om plats för återbruk och masshantering och när platsen ska börja användas.

1.11 Implementera dynamiskt inköpssystem (DIS) för lämpliga avtalsområden inom underkategorin tekniska konsulter

Genom att implementera DIS för lämpliga avtalsområden skapas bättre förutsättningar för att matcha rätt konsult till rätt uppdrag samt gynnar en effektivare avropsprocess.

Identifierad potential

Nuvarande avropsmodeller fungerar i vissa avtal inom kategorin inte optimalt. Genom DIS kan kommunen få en mer snabbfotad avropsprocess och bättre matchade konsulter för respektive avrop.

Ansvarig: upphandlare inom kategorin

Deltagare: verksamhetsrepresentanter

Mål

Minskad administration i samband med avrop, bättre matchade konsulter och rättssäkerhet.

Implementering

1. Systemstöd för DIS är en förutsättning för genomförande av denna aktivitet, upphandling av nytt upphandlingsstödssystem pågår.
2. Identifiera vilka avtalsområden som lämpar sig för dig.
3. Implementera DIS succesivt för utvalda avtalsområden.

Prioritering

3

Uppnådd effekt

Välfungerande avtal inom underkategorin tekniska konsulter.

1.12 Ta fram ett arbetssätt för att arbeta strukturerat mot välfärdsbrottslighet

Aktiviteten syftar till att arbeta fram ett arbetssätt för hur kommunen framgent ska arbeta för att motverka välfärdsbrottslighet inom kategorin.

Aktiviteten omfattar även bolagen.

Frågeställningar:

- På vilket sätt kan kommunen ta hjälp av municipalprojektet?
- Ska kommunen gå med i Rättvist byggande?
- Ska kommunen arbeta fram en instruktion/rutin?

Identifierad potential

Motverka välfärdsbrottslighet.

Ansvarig: kategoriledare

Deltagare: trygghets- och säkerhetssektionen vid kommunstyrelsens förvaltning och berörda verksamheter.

Mål

De leverantörer som kommunen tecknar avtal med ska vara sunda. Oseriösa företag ska inte ges möjlighet att tilldelas kontrakt i kommunen. Kommunen har rutiner som säkerställer att oseriösa leverantörer identifieras under avtalstiden och avtal hävs i de fall där detta är möjligt och lämpligt.

Implementering

Upphandlingssektionen och trygghet- och säkerhetssektionen arbetar tillsammans fram ett arbetssätt för att motverka välfärdsbrottslighet.

Prioritering

3

Uppnådd effekt

Leverantörer som kommunen har avtal med är seriösa.

1.13 Utred vilka avtal som lämpar sig för totalentreprenader

Idag upphandlas majoriteten av kommunens entreprenader genom så kallade utförandeentreprenader. Det vill säga att Huddinge kommun själva eller genom upphandlade konsulter projekterar entreprenaderna.

Kommunen blir av den anledningen väldigt konsultberoende och riskerar att inte kunna nyttja de innovativa lösningar entreprenadbranschen utvecklar, exempelvis inom hållbarhet.

Identifierad potential

Genom att använda sig av totalentreprenader i stället för utförandeentreprenader skapas förutsättningar för mer funktionskrav och att ansvar läggs över på entreprenören, vilket ökar deras möjlighet att arbeta för att uppnå kommunen kvalitets- och hållbarhetsmål.

Det skapas även en ökad möjlighet att utnyttja entreprenörens erfarenheter och andra samarbeten för att främja återbruk i entreprenaderna.

När entreprenörens kunskap och erfarenheter nyttjas finns även möjlighet att ställa krav på klimatberäkningar vilket kan användas till att följa upp kommunens mål om att minska de konsumtionsbaserade utsläppen. Det skapar även en kunskap inom kommunen för ett vidare arbete.

Ansvarig Upphandlare inom kategorin

Deltagare: utsedda personer inom samhällsbyggnadsavdelningen vid kommunstyrelsens förvaltning.

Mål

En samsyn mellan upphandlingssektionen och samhällsbyggnadsavdelningen ska finnas i hur man skapar de bästa entreprenadformerna och affärerna för Huddinge kommuns invånare.

Implementering

En förutsättning för att aktiviteten ska lyckas är att verksamheten och upphandlingssektionen har en förståelse för varandras processer.

Aktiviteten genomförs i workshopsformat. Målet med aktiviteten är att ta fram en rutin för när det lämpar sig att upphandla totalentreprenader.

Prioritering

3

Uppnådd effekt

Att en samsyn finns och är förankrad med relevanta chefer inom upphandlingssektionen och inom samhällsbyggnadsavdelningen.

Rutin framtagen.

BILAGA 3 - REFERENSER

- <https://www.byggnads.se/om-oss/vi-tycker/jamstalldhet/>
- <https://www.byggnads.se/om-oss/vi-tycker/jamstalldhet/stoppa-machokulturen/>
- <https://www.kemi.se/lagar-och-regler/lagstiftningar-inom-kemikalieomradet/eu-gemensam-lagstiftning/reach-forordningen/kort-om-reach>
- <https://www.kemi.se/prioguiden/start/prios-kriterier-for-utfasningsamnen-och-prioriterade-riskminskningsamnen>
- <https://www.sundahus.se/>
- <https://byggvarubedomningen.se/>
- <https://www.bastaonline.se/>
- <https://www.av.se/produktion-industri-och-logistik/bygg/>
- <https://sakerhetspark.se/automatiskt-utkast/>
- <https://www.hallnollan.se/>
- <https://byggforetagen.se/statistik/forvarvsarbetande-i-byggindustrin/>
- <https://ccbuild.se/>
- [https://delegationcircularekonomi.se/download/18.79179b21176dc0a6fcb10579/1610707402737/Exportgruppen%20f%C3%B6r%20Cirkul%C3%A4r%20Anl%C3%A4ggningsindustri\(tillg%C3%A4nglig\)2.pdf](https://delegationcircularekonomi.se/download/18.79179b21176dc0a6fcb10579/1610707402737/Exportgruppen%20f%C3%B6r%20Cirkul%C3%A4r%20Anl%C3%A4ggningsindustri(tillg%C3%A4nglig)2.pdf)
- <https://www.end-of-waste.org/>
- <https://byggforetagen.se/fossilfri-konkurrenskraft/>
- <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/sanktioner-paverkan-upphandling/>
- <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/sanktioner-paverkan-upphandling/importforbud/>
- <https://www.scb.se/vara-tjanster/scbs-olika-index/att-anvanda-index-i-avtal/>
- <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/priser-och-konsumtion/konsumentprisindex/konsumentprisindex-kpi/pong/statistiknyhet/konsumentprisindex-kpi-mars-2023/>
- <https://static1.squarespace.com/static/5e52409eb7b4050d431127f0/t/61e6afdba920604b6cae0786/1642508275472/Byggmarknadskommissionen+-+Slutrapport+%282022%29>
- <https://www.rattvistbyggande.se/media/5383/220411-folder-r%C3%A4ttvist-byggande.pdf>
- https://bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180009584/1371914725531/2007_27_organiserat_sv_arbetet.pdf
- <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/inkopsprocessen/forbered-upphandling/valja-upphandlingsforfarande/dynamiskt-inkopssystem/>